

NAŠE DELO

GLASILO DELOVNIH KOLEKTIVOV ZDRUŽENIH PAPIRNIC LJUBLJANA

Glasilo delovnih kolektivov
Združenih papirnic Ljubljana
— Izdaja delavski svet —
Izhaja vsak mesec — Odgovorni urednik Stane Robida
— Uredniški odbor: Ivan Bogovič, Janez Gašperin, Jože Lejko in Tone Novak — Uredil Danilo Domajnko (Delavska enotnost) — Tiska tiskarna »Toneta Tomšiča« v Ljubljani

Kaj je pokazal obračun za I. polletje 1969?

VEVCE, JULIJ, AVGUST — Delavski svet podjetja je kot glavno točko dnevnega reda na svoji seji dne, 28. VII. 1969 obravnaval obračun za I. polletje 1969. Ob sicer normalnem, na nekaterih sektorjih pa povečanem prizadevanju gospodarjenja, je vendar na ugotavljanje uspeha podjetja v omenjenem obdobju vplival novi zakon o ugotavljanju in delitvi dohodka gospodarskih organizacij.

Da bi bili člani kolektiva in bralci našega lista pravilno obveščeni o dogajanjih, navajamo nekatere važnejše podatke:

A — Izvršitev plana proizvodnje

V prvem polletju 1969 je bila ponovno dosežena rekordna proizvodnja papirja. V primerjavi z istim obdobjem lanskega leta je narasla kar za 2,6 %, kar predstavlja 440 ton papirja več. Če pa bi proizvajali samo klasične papirje, bi proizvodnja narasla še za 300 ton. Zasluge za ta porast imajo ljudje z znižanjem zastojev in izmeta, ter s povečanjem brzine na papirnih strojih. Pri izdelkih se je povečal delež brezlesnih papirjev, za kar 9 % pa se je povečal tudi izvoz. Zmanjšal se je delež papirjev za ofsetni tisk, več pa je bilo izdelanega pelurja, bankposta in ciklostila. Pri srednjefinih papirjih pa je prevladoval kuler za eksport. Nezadostna naročila so bila vzrok, da je načrt proizvodnje premazanih papirjev izpolnjen le do polovice.

Tudi proizvodnja lesovine je za 9 % manjša od predvidene. To pa je spričo uporabe finejših prebiralnih sit, za doseglo boljše kvalitete vlaken razumljivo.

Porast je zaznati tudi pri proizvodnji električne energije. S proizvodnjo domače energije je bilo kritih 55 % potreb.

Za 1,1 % se je povečala tudi stopnja izkoriščenosti zmogljivosti in doseglja 90,6 %.

Izmet na premaznem stroju se je v primerjavi z lanskim letom znatno znižal, iz meseca v mesec se še znižuje, tako da znaša sedaj le še 22,5 %. Posebno dobri rezultati so doseženi pri premaznem papirju »Slavija«, kjer je le še okoli 15 % odpadka. Povečana je bila brzina papirnih strojev za 4 %, ki je bila pri normalnih pogojih odvisna od zmanjšanja pogrečne gramske teže papirja za 2,2 %. To pa so narekovala naročila, ki so zahtevala tanjše papirje.

Skupni napori ljudi v proizvodnji in pa oddelka za vzdrževanje so bili kronani z lepimi uspehi. Zastoji strojev so se zmanjšali za 17 %, ali 240 ur. Največji padec zastojev lahko beležimo pri nujnih in tedenskih popravilih, kakor tudi pri letnih remontih.

B — Prodaja papirja — stanje surovin

Prodaja papirja se je povečala po količini za 4 %, po vrednosti pa za 14 %. Čeprav v osnovi ni bilo bistvenih sprememb v cenah papirjev, je na povečanje prodajne vrednosti vplivala prodaja premazanih papirjev in pa višje cene za izvozne izdelke. Za primerjavo navajamo indekse fakturirane realizacije glede na leto 1968, ki znaša po vrednosti za domači trg 106,9, za izvoz pa 135,6, v poprečju pa 113,8. Doma je bilo prodanih 66 % proizvodov, v izvozu pa 34 %. Od celotnega izvoza je šlo 97 % blaga na konvertibilno področje in le 3 % na vzhod oz. klirniško področje.

Razumljivo je, da je s porastom proizvodnje porasla tudi poraba surovin. Ta je dosegla glede na planirano porabo 101,5 % pri vlakninah, 125,7 % pri kaolinu, 103,5 % pri kleju in 111 % pri aluminijevem sulfatu.

C — Osebni dohodki

Osebni dohodki so v primerjavi z letom 1968 precej porasli. Najmanjše poprečje je bilo meseca januarja — 1.126,11 din, največje pa marca — 1312,69 din. Poprečje vseh 6 mesecev pa znaša 1.236,60 din, kar je za 15,8 % več kot v lanskem letu.

D — Kadrovski podatki in delovno razmerje

V I. polletju je bilo zaposlenih na Vevčah 956 ljudi, kar je le za enega manj kot lansko leto (957). Na novo je bilo sprejetih 20 moških in 3 ženske in to: 1 z višjo izobrazbo, 4 s srednjo šolo, 11 s poklicno šolo, s popolno osemletko in tečajem 2, z nepopolno osemletko pa 5. Večina novosprejetih je iz okolice — 19, iz drugih krajev Slovenije 2, iz drugih republik pa 2.

Od tistih, ki so odšli iz podjetja, je bilo le enemu disciplinsko odpovedano, vsi drugi pa so normalno prekinili delovno razmerje.

Od 1.037.400 možnih ur je bilo 10,62 % izgubljenega časa. Zlasti je še vedno previsok izostanek zaradi bolezni, ki znaša kar 4,85 %. Manjši so bili izostanki zaradi dopustov (4,46 %), orožnih vaj in predvojaške vzgoje (0,09 %), porodništva (0,83 %) pa tudi neopravičenih izostankov je bilo 0,02 %.

E — Uspeh podjetja za polletje

Ker je način ugotavljanja dohodka bistveno drugačen kot v preteklem letu zaradi novega zakona, je primerjava s preteklim letom skoraj nemogoča. Ob upoštevanju sprememb pa je le ugotovljeno, da se je realizacija z istim razdobjem preteklega leta povečala za 13 %, pokritje je večje za 8,69 %, fiksni stroški so večji za 14,6 %, dobiček pa je dosežen po planu komaj s 14,9 % ali le 42,8 % v razmerju z lanskim letom.

Zal je šla tudi likvidnost podjetja navzdol, ker so se povečale zaloge materiala, posebno pa terjatve do kupcev in obveznosti do dobaviteljev. To pa je povzročilo nujne posledice, da se je moralo podjetje večkrat zateči k rezervnim skladom za dvig osebnih dohodkov, od časa do časa pa je bil celo blokiran žiro račun. Ze v I. polletju so bili indeksi, glede na letni plan doseženi pri izdatkih z 62,1, pri dohodkih s 64,2, pri dobičku pa le 22,5 %.

Sklad skupne porabe je bil izkoriščen z 52,12 %. Glavni potrošniki tega sklada so bili: stanovanjska izgradnja, izobraževanje, rekreacijski prispevki vseh vrst in dotacije za družbeno-politično dejavnost zaposlenih.

Enemu srečno na poti, drugemu mnogo uspeha na novem delovnem mestu!

VEVCE, JULIJ, AVGUST — Komerčni direktor, mgr. oec. Drago Marolt zapuša svoje delovno mesto. Službo v podjetju je nastopil 1. 9. 1960. Kot dober strokovnjak, verziran v komercialnih poslih, gibčen pri poslovnih in drugih odločitvah, je tudi v kritičnih časih dobro zastopal komercialne interese podjetja in lahko rečemo, bistveno pripomogel v tem času napredku tovarne in razširitvi tržišča.

Sedaj odhaja v ZDA, kjer bo vodja predstavništva zvezne gospodarske zbornice.

Na seji DS dne 28. 7. 1969 se mu je direktor podjetja zahvalil za uspešno sodelovanje v devetih letih in dal priznanje njegovemu prizadevanju.

Pred njegovim odhodom mu želimo srečno na novi delovni dolžnosti, za naše bralce pa postavljamo dvojje vprašanje:

S kakšnimi občutki odhajate iz Vevč?

Moj prvi kontakt z Vevčami izvira še iz študentskih let po športni liniji »Papirničarja«. Dru-

»Slavija« še nadalje uspešno nastopal v slovenski ligi.

*

Ob odhodu tovariša Draga Marolta z delovnega mesta direktorja komercialnega sektorja je bilo treba vodstvo komercialnih služb zaupati novemu strokovnemu sodelavcu. Ta naj bi nadaljeval delo na tem področju in zastopal podjetje na domačem in tujem tržišču. Po rednem razpisu je DS izbral diplomiranega ekonomista, tovariša Janeza Lednika, doseđanega vodjo kapitalne izgradnje.

Tovariš Lednik je v podjetju že od leta 1955. Največ je delal v gospodarsko-računskem sektorju, zato pozna podrobno življenje tovarne. Samoupravni organi so prav tako gotovo pravilno postopali, ko so zaupali dolžnost takemu strokovnemu in družbenopolitičnemu delavcu.

Zanima nas dvojje vprašanje, eno, ki se tiče starega delovnega mesta, drugo pa zadeva vaše novo delovno mesto. Prosimo za odgovor, kakšni so načrti za bodočnost, ki se tičejo modernizacije tovarne in če so, ali jih bo možno doseči v doglednem času?

Dajati prognoze o naših načrtih za bodočnost je precej nevhvaležna stvar. Posebno je to težko pri investicijah in modernizacijah, ko so zmerom vezana na velika finančna sredstva. Uresničitev programov je odvisna ne samo od lastnih sredstev in finančnega uspeha podjetja, temveč še bolj od bank, mednarodnih finančnih institucij, kjer se situacija iz dneva v dan menja. Pri nas je težava tudi v tem, da imamo še velika bremena iz prejšnjih rekonstrukcij, največ pa za premazni stroj.

Kljub tem težavam pa imamo v podjetju, če lahko tako rečem, dva osnovna programa, ki zajemata naše načrte za kratkoročni in dolgoročni razvoj.

Prvi program zajema niz rekonstrukcij, modernizacij in racionalizacij starih, obstoječih strojev in naprav. Ta program smo praktično že začeli uresničevati. Kot prva faza tega programa bo oktobra letos rekonstruiran III. papirni stroj in bo vanj vgrajena klejna stiskalnica z moderno pripravo snovi. S to rekonstrukcijo bomo znatno izboljšali opremo III. papirnega stroja in bomo lahko izdelovali kvalitetnejše površinsko klejene in pigmentirane papirje za tržišče ter surovi papir za premaz.

Naslednje faze tega programa pa zajemajo več rekonstrukcij t. j. IV. papirnega stroja, priprave snovi za II. in III. papirni stroj, racionalizacijo dodelave papirja, nabavo stroja za visoki lesk pri premazanih papirjih in razširitev kotlarne. Ta program nameravamo izvesti s pomočjo posojila pri Mednarodni banki za obnovo in razvoj, kjer imamo vložen zahtev. Pričakujemo eksperte te banke po počitnicah t. j. jeseni, ko banka prične z delom, kakor smo dobili obvestilo. Pri financiranju tega projekta pričakujemo tudi pomoč pri Kreditni banki in hranilnici Ljubljana, ki nam je bila neuradno že obljubljena.

S to modernizacijo bi lahko držali korak še nekaj let vstric z naraščajočo konkurenco na doma-

čem in tujem tržišču. Seveda pa je uresničevanje te naloge odvisno od finančnega rezultata podjetja, ker moramo zbrati velika sredstva za potrebno lastno udeležbo pri financiranju.

Drugi program pa predvideva postavitev novega V. papirnega stroja z vsemi potrebnimi napravami in s kapaciteto 40 do 50 tisoč ton letno.

Kakšne so šanse za uresničitev te investicije, je danes težko preceniti. Na to bodo vplivali mnogi faktorji, predvsem pa vprašanje, ali bomo uspeli zbrati dovolj lastnih sredstev, ki bi dale možnost za najetje dodatnih bančnih kreditov. Mnogo pa je odvisno tudi od količine, kvalitete in rentabilnosti izvoza, ki nam mora omogočiti devizno kreditno sposobnost.

Kaj pričakujete od novega delovnega mesta in kaj je naša skupna dolžnost za osvojitve čim širšega tržišča?

Na novo delovno mesto prihajam z mešanimi občutki. Poudariti moram, da so okoliščine, ki

Mgr. oec. Drago Marolt bo odšel na novo delovno dolžnost

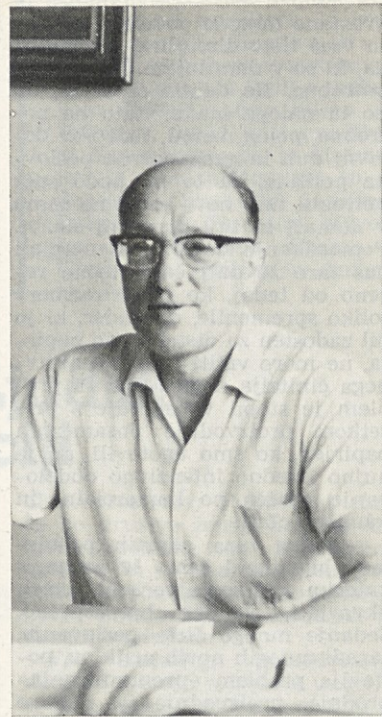
gi kontakt z vevško papirnico sem »priženil. Zadnjih devet let sem preživel na Vevčah in v papirnici.

Postal sem Vevčan, z vsemi dobrimi in slabimi lastnostmi. Let, ki sem jih preživel v papirnici, se bom vedno z veseljem spominjal. Res je, da so bili včasih tudi neprijetni trenutki, predvsem ko z nekaterimi koncepti investicijskih in organizacijskih odločitev nisem uspel, vendar so to le nepomembni detajli nekega zavzetega življenjskega obdobja. Zato seveda odhajam na novo delovno mesto kot Vevčan, ki bo vedno z delom svoje biti na Vevčah.

Kaj želite tovarni in kolektivu?

Tovarni želim, da bi še nadalje visoko nosila prapor jugoslovanskega papirništva, kolektivu pa seveda visoke osebne dohodke.

In končno imam še eno osebno željo — da bi nogometni klub

Novi komercialni direktor, dipl. oec. Janez Lednik

vladajo na tržišču, vse prej kot ugodne. Zaskrbljen sem predvsem nad naslednjimi pojavi in problemi:

— Naraščanje cen reprodukciskemu materialu, ki je najbolj očitno pri vseh vrstah celuloze na zunanem in domačem tržišču. Pri tem moramo računati s splošnim pomanjkanjem celuloze, ki lahko traja še več let, kar potrjujejo prognoze vseh mogočih inozemskih virov, zato bo preskrba z vlakninami v bodoče mnogo težja kot do sedaj.

— Drugi problem, kateremu bomo morali posvetiti veliko truda, je razširitev tržišča za naše premazane papirje, ki mora teči vzporedno z neprestanim dvigom kvalitete in asortimenta teh papirjev. Naš cilj je, zasidrati se čim bolj trdno na domačem tržišču teh papirjev ter postopoma osvajat kupce, da bi bile naše (Nadaljevanje na 2. strani)

Prizadevanja sindikatov za družbenoekonomski razvoj Ljubljane

Na konferenci, ki jo je sklical Mestni sindikalni svet julija meseca, so razpravljali o gospodarskih gibanjih in perspektivah razvoja Ljubljane. Glavni referat na to temo je prikazal prizadevanje sindikatov na tem področju.

Poudarili so, da je to zahteva vseh delavcev v kolektivih, češ da je vedno manj neprizadetih opazovalcev in malodušnih kritikerjev, vedno več pa takih, ki želijo čim boljše mesto in njim dostojno življenje.

Omenili so, da zaznamujejo v gospodarstvu močan porast proizvodnje in prometa. Nad gospodarsko dinamiko, ki vsebuje vedno hitrejši dvig industrijske proizvodnje, produktivnosti dela, porast izvoza, investicijske in osebne potrošnje in dvig zaposlovanja, je mnogo protislovnih ugotovitev, ocen in predlogov. Eni ocenjujevali tega stanja so optimisti, nekaj pa je tudi še pesimistov.

Razprave na občnih zborih strokovnih sindikatov so pokazale, da obstoja tudi neskladje in nezadostno razumevanje med posameznimi dejavnostmi — trgovino in industrijo, gospodarstvom in solstvom, zdravstvom itd.

V referatu je razložena projekcija o možnostih gospodarskega in družbenega razvoja Ljubljane, ki jo je pripravil Zavod za analize in cene. S tem je odprta tudi javna razprava v teh zasnovah. Predlagajo, da je naloga nas vseh, zlasti pa sindikalnih organizacij, da poiščemo odgovore na naslednja osnovna vprašanja:

— Kakšne so ocene gospodarskih gibanj v preteklem letu in v prvih mesecih letošnjega leta na ljubljanskem področju?

— Kaj pomeni Ljubljana v slovenskem gospodarskem prostoru?

— Kam usmeriti naše skupne napore v bodoče?

— Katere gospodarske nosilce bomo predvsem podpirali in razvijali?

Ob ocenjevanju gospodarskih gibanj zadnjega obdobja je ugotovljeno, na podlagi podatkov iz lanskega leta, da se bo realni obseg dobrin, ki jih proizvaja industrija, v dveh letih povečal za nekaj manj kot 30%, pri gradbeništvu pa celo za 35 do 40%.

Ta gospodarska dinamika se že kaže v močnejši zasedenosti proizvodnih kapacitet, povečanju mednarodne menjave, večjemu blagovnemu prometu v trgovini, obrti in gostinstvu, pa tudi v naraščanju cen, poslabšanju plačilne bilance in naraščanju medsebojnih zadolžitvev.

Kazalec povečanja dohodka za preteklo leto so na splošno zadovoljivi. Ob 14% povečanju plačane realizacije v Ljubljani se je povečal razpoložljiv dohodek za prav toliko, kar pomeni, da se kljub podražitvam tujih storitev niso povečali stroški poslovanja. Lahko bi celo rekli, da se je poslovanje — sicer še ne dovolj intenzivno — vendar racionaliziralo. Kolektivni so za 27% povečali amortizacijo in tako zastavili resnejše korake za pospešeno obnavljanje močno iztrošenega proizvodnega potenciala ljubljanskega gospodarstva. Vsekakor pa mora intenzivnejša amortizacija pridobiti na obsegu — saj lani zbranih 382 milijonov din predstavljala komaj okoli 6% vloženih osnovnih sredstev, kar je očitno premalo za pospešeno izvedbo modernizacije.

Dohodek kolektivov je preteklo leto dosegel pri 3% večji zaposlitvi 2.857 milijonov dinarjev, ali okrog 27.000 na zaposlenega. Približno 70% ali 2 milijardi dinarjev je bilo porabljenih za osebne dohodke — to je 16% več kot prejšnje leto, 800 milijonov pa je bilo naloženo v sklade, od tega 2 tretjini v poslovni, to je okrog 560 milijonov dinarjev, kar pa je za 17% manj kot v letu 1967.

Ekonomske analize kažejo, da so ob danem poprečju osebnih dohodkov, ki se gibljejo okoli 900 do 1.100 dinarjev mesečno, že dokaj kritične vse tiste delovne organizacije, ki ne dosežejo vsaj 18 do 20.000 dinarjev dohodka po zaposlenem letno.

Sindikati odločno podpirajo prizadevanja za večjo produktivnost, za doseg visokega dohodka po zaposlenem in celotnega kolektiva. To je osnovna naloga vseh samoupravnih in vodstvenih organov kolektiva, ker le-to omogoča podjetju skladen razvoj, kolektivno pa trajnejšo in boljše perspektivo.

V preteklem letu se je kljub splošnemu vzponu gospodarstva znašlo v izgubi 17 delovnih organizacij, ki so izkazale za 6 milijonov dinarjev deficita. Večina so to take delovne organizacije, ki so skoraj vsakoleten reden gost rezervnih skladov, saj znašajo njihove kumulirane izgube celo 27 milijonov din. Kljub temu, da je vrednost izgub v primerjavi z razpoložljivim dohodkom minimalna, lani je znašala le 0,3%, je ta problematika kljub temu pereča, saj jo spremljajo nizki osebni dohodki, pojavlja se potreba po odpuščanju ljudi in drugo. K tem organizacijam moramo prišteti še vse tiste, ki formalno še ne izkazujejo izgub, poslušajo pa na meji rentabilnosti, kolikor celo ta prividna rentabilnost ni skrita v nerealni ocenitvi zalog, nedokončani proizvodnji in drugih knjigovodskih transakcijah.

Med pojavi, ki vsekakor zaslužijo našo pozornost, je naraščanje medsebojnih zadolžitvev.

Terjatve do kupcev so se povečale za 36% in so dosegle veličanske vsote — 3.600 milijonov dinarjev. Res, da so se hkrati povečali tudi dolgovji do dobaviteljev, vendar je saldo še vedno za skoraj pol milijarde din v škodo naših gospodarskih organizacij. Tako poslabšanje likvidnosti seveda zahteva za premagovanje nove bančne kredite, ki so dragi in zmanjšujejo dohodek. Samo v preteklem letu so se povečale zadolžitve na račun obratnih sredstev za več kot 830 milijonov, vseh kreditov pa je več, kot za 40%. V strukturi razpoložljivih sredstev se je delež kreditov povečal v enem letu od 43% na skoraj polovico. Tako velike zadolžitve bodo pri odplačilu obrestij zahtevale okrog 220 milijonov dinarjev, kar je približno enako dvema petinama celotne akumulacije. To pomeni še nadaljnje otekanje akumulacije iz gospo-

darstva in njeno koncentracijo v bankah.

V delovnih organizacijah morajo samoupravni organi in sindikati mnogo odločneje zastaviti zahtevo po taki razporeditvi dohodka, ki bo zagotovila več lastne akumulacije, da poslovanje ne bo v takšni meri odvisno od zunanjih kreditov, ki potem delovno organizacijo ob vsaki večji restrikciji kaj lahko vržejo v hude težave.

S politikom gospodarjenja, z dohodkom, zbiranjem akumulacije, je tesno povezana delitev osebnih dohodkov. Poprečni osebni dohodki v ljubljanskem gospodarstvu so v preteklem letu dosegli 1.065 dinarjev mesečno, kar je po zaposlenem za 9% več kot leta 1967. Za delavce, ki so zaposleni v organizacijah na področju mesta, je to poprečje še nekoliko višje in je doseglo 1.100 dinarjev. To poprečje se je v letošnjem prvem četrtletju dvignilo na ustrezno poprečje republike 1.153 dinarjev, v marcu pa je bilo 1.026 dinarjev.

Po podatkih zavoda za plan je bil v Sloveniji v prvih štirih mesecih letos sklad nominalnih osebnih dohodkov za nad 17% večji, kot v istem obdobju lani — kar je za 4 do 5% več kot se je povečala proizvodnja. Res pa je tudi, da so nasproti istemu obdobju višje za 5 do 6% tudi cene tako, da so se realni osebni dohodki na zaposlenega gibali v skladu s produktivnostjo.

Za kvalificiranejšo presojo višine osebnih dohodkov med zaposlenimi je zelo zanimiva analiza, ki jo je izdelal zavod za analize in cene, ko je proučeval izplačane osebne dohodke za marec letos. Po teh podatkih (čeprav so dejansko le enkratni prerez) je bilo med zaposlenimi v gospodarstvu v tem mesecu 23% ali približno 25.000 delavcev, ki so prejeli od 400 do 800 dinarjev osebnih dohodkov, med njimi nekaj nad 5.600, kjer je bil osebni dohodek nižji od 600 dinarjev, pod 1.000 dinarjev pa je prejelo 46% (50 tisoč ljudi), nad 1.600 dinarjev pa nekaj manj kot 19.000 delavcev.

Sindikati bodo podpirali vse širokopotezne načrte gospodarskih organizacij, ki stremijo v primerne oblike doseči večje možnosti za realizacijo načrtov in napredka.

Sindikati ne morejo podpirati idej o razširitvi privatne zdravniške prakse

(Iz interne informacije republiškega sveta sindikatov Slovenije)

Delovne organizacije, člani sindikata, občinski sindikalni sveti, organizacije strokovnih sindikatov in tudi zdravstveni delavci zahtevajo, da se slovenski sindikati opredelijo proti nekaterim zahtevam in predlogom za razširitev privatne zdravniške prakse in proti najnovejšim idejam, naj bi se v okviru zdravstvene službe kot redna oblika zdravstvene pomoči in zdravstvenih storitev odprle ambulate za samoplačnike.

Sindikati so bili v svojem dosežanju prizadevanju za napredek zdravstvene službe in za njeno sodobnejšo organizacijo ter zlasti za učinkovitejšo zdravstveno varstvo delovnih ljudi zelo odločni v svojih stališčih in prav tako v svojih ukrepih. Napredek v zdravstvenem varstvu slovenskega prebivalstva je najtesneje povezan z napredkom in sodobnejšo organizacijo zdravstvene službe kot družbene dejavnosti. Sindikati so se pri tem zavzemali in se bodo tudi v bodoče dosledno usmerjali v svojih zahtevah za tako zdravstveno varstvo, ki naj bi bilo zagotovljeno in enako dostopno vsem zavarovancem ne glede na njihov socialni položaj in gnotne razmere. Varstvo zdravja in delovnih sposobnosti prebivalstva ni mogoče in se ne sme povezovati v odvisnost od možnosti posameznika in o dostopnosti zdravstvene službe. Politiko zdravstvenega varstva delovnih ljudi moramo razvijati in jo lahko razvijamo le v okviru zdravstvenega zavarovanja kot solidarne oblike zagotavljanja enakih možnosti vsem občanom za uporabo zdravstvenih storitev. To pa bo mogoče le ob sistematičnem razvijanju take zdravstvene službe, ki bo dostopna vsem — od svojih osnovnih oblik do najvišjih specializiranih zavodov. Sindikati tudi ne morejo dati podpore idejam, ki bi lahko pomenile zapiranje možnosti, da vsak občan lahko uporabi in zahteva pomoč najbolj priznanih in uglednih zdravstvenih strokovnjakov.

Ne samo s stališča naših družbenih odnosov, ki zlasti na področju zdravstvenega varstva zahtevajo odpravljanje socialnih

neenakosti, marveč tudi s stališča sodobne medicinske znanosti in vseh dognanj o organizaciji zdravstvene službe, je nujno treba razvoj naše zdravstvene službe usmerjati v njeno nujno funkcionalno povezanost in sodelovanje. Nikakor pa je ne bi smeli razbijati z različnimi oblikami, ki delujejo proti njeni integraciji.

Sindikati odločno nasprotujejo vsaki obliki legaliziranja prakse, ki bi dejansko pomenila privatno prakso ob izkoriščanju družbenih sredstev, ki so vložena v zdravstveno mrežo in njene kadre, pa naj bi taka praksa služila posameznim zdravstvenim delavcem ali pa samo določenim kategorijam državljanov.

O teh vprašanjih so slovenski sindikati že zavzeli svoja stališča tako ob uveljavljanju nove zakonodaje o organizaciji zdravstvene službe kot tudi ob razpravah o bodočem razvoju zdravstvenega zavarovanja. Jeseni, ko se bodo nadaljevale razprave o ureditvi zdravstvene službe pri nas, bodo republiški sindikalni ferumi ponovno obravnavali omejene zahteve sindikalnih in drugih organizacij. Pri vseh odgovornih činiteljih se bodo odločno zavzeli proti vsaki zamisli, ki bi pomenila družbeno-politično, socialno in etično nesprejemljive oblike uveljavljanja zdravstvenega varstva.

Tradicija papirništva se kaže tudi v enakih imenih

VEVČE, JULIJ — Na to, da dve ali tri generacije v družini delajo v Papirnici Vevče, kažejo enaki priimki. Ljudje enakih priimkov so iz iste družine, ali sorodstva, le redko je naneslo, da mista dva z enakim priimkom v sorodstvu. Tako imamo: 14 ljudi s priimkom Šubelj, prav toliko je Trtnikov, po 13 je Zupančičev in Smrekarjev, po 11 Hribarjev in Kocjančičev, po 10 je Zabjekov, Skubicev, Habičev, Babnikov, 9 Černetov, Maroltov in Strubljev, imamo 8 Končarjev, Jerihov in Anžurjev itd.

Pomen in naloge organizacije Ljudske tehnike v delovni organizaciji

VEVČE, JULIJ, AVGUST — Ze nekaj časa se na sejah in delovnih konferencah Ljudske tehnike Slovenije poudarja pomen ustanavljanja društev Ljudske tehnike v gospodarskih organizacijah z namenom, da bi te organizacije postale nosilec razširjanja tehnične kulture med proizvajalci.

Naše podjetje je eno od tistih, kjer organizacija Ljudske tehnike že deluje. Ko ocenjujemo delo naše organizacije po tem, koliko je organizacija Ljudske tehnike prejela materialne pomoči, se nam zdi, da bi morali oceniti stališča, ki jih ima podjetje do pojavov in vloge tehnične vzgoje. S teh stališči bi morali izhajati in usmeriti kritiko obstoječega stanja v luči tokov, ki so v svetu prisotni in s katerimi se srečujemo. To pa postavlja pred nas oziroma našo organizacijo Ljudske tehnike nove naloge in dolžnosti.

Uvajanje nove tehnike pomeni, da mora večina proizvajalcev biti sposobna ne samo uvajati obstoječo tehniko, temveč tudi slediti procesu spreminjanja tehnike. Postavlja se vprašanje, če smo sposobni te stvari sprejeti in uvajati. Dosegli bomo stanje, v katerem bodo naše samoupravne organizacije sposobne sprejeti vso tehniko in moderno proizvodnjo. Ne smemo pa zapirati oči pred dejstvom, da vedno nastane neka določena stagnacija. Čim je

človek starejši, težje sprejema nove revolucionarne spremembe in se drži stare tehnike, tehnološke itd.

Danes dobimo z vsakim komunikacijskim in drugim sredstvom večjo orientacijo v potrošniški in ne le v ustvarjalni smeri, potrebno pa je dati večji poudarek področju ustvarjalne tehnike. Če s tega vidika gledamo vlogo naše organizacije Ljudske tehnike, se nam zdi, da je toliko pomembnejša, da ne izhajamo z ozkega stališča odnosov do lastne organizacije, temveč tehnične kulture kot dela splošne kulture.

Postaviti moramo jasno kritično oceno do te dejavnosti nasploh, čim bolj moramo utrditi našo organizacijo, da zagotovimo pravilno mesto tehnični vzgoji in pravilno vrednotenje Ljudske tehnike kot posebne organizacije, ki ima nalogo razširjati tehnično kulturo. Na žalost se v našem podjetju organizacija Ljudske tehnike še vedno šteje kot organizacija predvsem rekreacijskega značaja. Ob razgovoru z nekaterimi vodilnimi delavci smo bili razočarani. Kljub dokazovanju so trdili, da organizacija Ljudske tehnike za podjetje predstavlja isto kot katera koli drugih organizacij, ki v okviru podjetja delujejo, npr. nogomet, kegljanje itd. To je povsem neutemeljeno mišljenje, katerega sam program Ljudske tehnike v celoti zavrača.

Tako mišljenje je naši organizaciji prineslo že več škode, kot koristi, in to predvsem pri delitvi sredstev skupne porabe. Na seji bivšega upravnega odbora smo bili predmet spotikanja verjetno zato, ker v naših vrstah ni nobena od vodilnih, ki bi bil seznanjen s programom Ljudske tehnike. Mogoče je za tak odnos do naše organizacije kriva organizacija sama. Morali bi vzpostaviti tesne stike s strokovnim kadrom podjetja, ter ob razumevanju vodstva podjetja in urejenem sodelovanju s samoupravnimi organi seznaniti člane kolektiva s cilji in nalogami Ljudske tehnike. Ne moremo si očitati, da tega nismo storili. Prek tovarniškega časopisa smo tehnični kader vabili k sodelovanju, odziva ni bilo. Znan nam je vzrok, ki v veliki meri vpliva na nezainteresiranost vključevanja novega članstva. Dejavnost društva se odvija v zelo neprimernih prostorih, kar nima spodbudnega vpliva. Kar se tiče tehnične opremljenosti, je društvo doseglo več kot dober uspeh. Če bi imeli še za to primerno urejene prostore, bi bil uspeh popolnoma zadovoljiv. Boljši prostori so nam bili že obljubljeni, toda zopet se je nekaj zataknilo, in to predvsem zaradi oseb, ki pomena organizacije Ljudske tehnike ne razumejo. Upamo pa, da bomo našli razumevanje pri samoupravnih organih in s pomočjo teh rešili pro-

blem prostorov. Prepričani smo, če bo društvo imelo urejene delovne prostore, bo s tehnično opremo, ki jo ima, sposobno pritegniti k sodelovanju strokovnjake in mladino iz proizvodnih in drugih oddelkov.

Vsa nadaljnja prizadevanja društva morajo v bodoče temeljiti na pomlajevanju članstva, ki je vsekakor garancija uspešnega razvoja organizacije. Zato je potrebno, da delo Ljudske tehnike razvijamo na primeren nivo in ji zagotovimo sredstva za njeno dejavnost. Iz poročil društva je razvidno, da so bila sprejeta sredstva v celoti porabljena za razvoj društva. Zato se samoupravni organi v bodoče lahko zavedajo, da bodo sredstva, dana društvu Ljudske tehnike, ostala v podjetju v obliki tehničnih rekvizitov, s katerimi si bodo člani društva, oziroma člani naše delovne organizacije širili obzorje tehnične kulture, kaj jim bo v dragoceno pomoč pri obvladavanju novih proizvodnih procesov. V proizvodnji se še vedno pojavljajo primeri nezaupanja do sodobnih delovnih pripomočkov, kar je posledica zaostalosti tehničnega mišljenja, samozadovoljstva, tradicionalizma itd. Časi, ko se lahko še zanašamo na tradicijo in fizične spretnosti, počasi minevajo in morali bomo priti do spoznanja, da naj bo znanje vedno krepkejše od moči, moč pa naj služi znanju. **Z. J.**

Drugi kongres samoupravljalcev Jugoslavije

VEVČE, JULIJA — Zveza sindikatov Jugoslavije je na priporočilo VI. kongresa ZSJ zadolžena za pripravo II. kongresa samoupravljalcev Jugoslavije. Ta bo prihodnje leto, ko bo poteklo 20 let, odkar pri nas obstaja delavsko samoupravljanje.

Kongres naj bi razpravljaj in se zavzel za kritičen odnos od vsega, kar nasprotuje sprejetim principom samoupravnega razvoja naše družbe. Posebno pozornost bodo posvetili nadaljnjemu utrjevanju moderne samoupravne integrirane družbe, učinkovitosti samoupravljanja in razvoju družbeno-političnih odnosov v sedanjih pogojih samoupravnega načina dela. V taki koncepciji bo kongres prispeval h krepitvi ugleda naše države v svetu in afirmacije ideje samoupravljanja, zlasti tam, kjer skušajo pomen samoupravljanja zanikati.

Glavni referat na kongresu bo obravnavan pod naslovom: »Vloga združenega proizvajalca v boju za nadaljnji razvoj samo-

upravnih odnosov in za samoupravno integracijo družbe — osnova socialističnega razvoja Jugoslavije«. Ta referat bo imel naslednje elemente: analiza 20-letnega samoupravljanja, razvoj novih proizvodnih sil, učinkovitost gospodarjenja, rast življenjskega standarda, razvoj demokratičnih odnosov, razvoj znanstveno-tehnološkega napredka, definicija »delavskega razreda ob ocenitvi sprememb v strukturi delavskega razreda«.

Na kongresu bodo delovale tudi posamezne komisije, ki bodo obravnavale že v naprej določene teme.

Koordinacijski odbor za pripravo kongresa bo imenoval posebne delovne skupine za obdelavo posameznih tematskih področij. Tu naj bi sodelovale zlasti tiste delovne organizacije, v katerih je samoupravna praksa najbolj razvita in kjer so se določene pozitivne rešitve in izkušnje že uveljavile. **S. R.**

Porast nesreč pri delu

VEVČE, JULIJ—AVGUST — Že nekaj let nazaj smo z velikim zadovoljstvom opazovali, da nam nesreče iz leta v leto močno upadajo ter da se bolniški stalež in resnost poškodb pri delu nagibata pod republiško poprečje. Seveda smo bili teh rezultatov zelo veseli, predvsem ob primerjavi z drugimi tovarnami papirne industrije v SRS in tudi drugimi panogami, kjer so bili rezultati da- leč slabši kot v naši tovarni. Nenadoma pa so v prvem polletju 1969 te poškodbe močno narasle. Če pogledamo rezultate zadnjih treh polletij, bomo videli, da je dvig nesreč v letošnjem letu res izredno visok:

	Zapo- slenih	Nesreč	Pred- stavlja % pone- srečenih
1967	986	26	2,6
1968	980	34	3,6
1969	978	55	5,6

V večini primerov nesreč pri delu v letošnjem prvem polletju

gre za lažje poškodbe, ki so v poprečju zahtevale ca. 11 dni bolniškega staleža. Po resnosti teh nesreč je ta rezultat še dokaj ugoden. Pred nekaj leti je bila resnost nesreč pri delu mnogo večja, saj je ena nesreča pri delu v poprečju zahtevala tudi 18 dni bolniškega staleža.

Po skrbni analizi vzrokov nesreč pri delu za letošnje prvo polletje ugotavljamo, da je ta nagli porast zgolj slučajen. Večina teh nezgod bi se dalo preprečiti, če bi delavci upoštevali vse varnostne momente, 70 % ponesrečenec je izjavilo, da bi ob večji pazljivosti nezgode lahko preprečili. Ker pa se vsem vedno nekam mudi in ker je ozko grlo največkrat trenutna nepredvidnost in neupoštevanje danih varnostnih navodil, se je letos številno nezgod prekomerno dvignilo.

Po vzrokih so na prvem mestu nesreče, ki so se pripetile zaradi trenutne nepredvidnosti ponesrečenec, in to v 12 primerih, za tem so nesreče zaradi tehničnih delovnih, 7 primerov. Precej nesreč se je pripetilo zaradi slabih transportnih in pogostokrat zaradi slabih vzdrževanih transportnih sredstev in ročnega ali drugega pomožnega orodja. Hiter način dela, predvsem pri delavcih pri papirnih strojih, je bil vzrok za 4 poškodbe, ki pa so bile na srečo lažje, brez večjih posledic.

Zaradi nezgod, ki bremenijo osebni faktor, t.j. poškodb, ki so se pripetile zaradi krivde delavcev samih, je zahtevati večjo kontrolo po oddelkih od strani mojstrov in njihovih pomočnikov. Tudi varnostna in zdravstvena služba lahko prispevata nekaj več k boljšim rezultatom v drugem polletju, predvsem s kontrolo na delovnih in varnostno vzgojo

zaposlenih. Če se bo vsaj delno izboljšala na nekaterih mestih sama organizacija dela, bo teh poškodb mnogo manj, zato naj vsak po svoji moči prispeva kar se da največ, da do poškodb, kakršne so se pripetile v letošnjem prvem polletju, ne bo prišlo več.

V. J.

Razgovori Medvode-Vevče zadovoljivi

VEVČE, JULIJ, AVGUST — Kolegija Papirnice Vevče in Tovarne celuloze Medvode sta se konec julija sestala, da bi rešila nekatera vprašanja, ki se tičejo odnosov obeh tovarn. Dogovor so narekemale nekatere spremembe pogodbenih odnosov, ki jih je treba registrirati.

Razpravljali so o rekonstrukciji Medvod, za katero menijo, da je osnovno vprašanje obstoja tovarne. Za to pa so potrebna ogromna finančna sredstva. Za pridobitev teh sredstev računajo Medvode na pomoč vseh partnerjev, ki so zainteresirani za celulozo. Ti partnerji naj bi bili poleg Vevče še Sladki vrh, Količevo in morda tudi papirnica na Reki.

Mnenja o tem in o drugih faktorjih so bila precej deljena, tako da so razgovori od časa do časa zavili tudi mimo bistvenega programa, vendar pa mislijo, da so rezultati razgovorov zadovoljivi. Na podlagi teh razgovorov je že podpisana pogodba za daljši čas o dobavi celuloze. V pripravi pa so še druge pogodbe, ki bodo urejale nove oblike sodelovanja.

Varnost kolesarjev v cestnem prometu

Če bi se vsi kolesarji naenkrat znašli na vseh slovenskih cestah, bi srečali po enega približno vsakih 25 m. Toliko jih je, kar pomeni, da je v Sloveniji kolo prometno sredstvo, ki še vedno veliko pomeni in ki se največ uporablja na poti v službo in domov. Torej zavzemajo kolesarji v strukturi cestnega prometa pri nas še vedno vidno mesto.

Toda na žalost, zavzemajo vidno mesto tudi v statistiki prometnih nesreč in posledicah, pri katerih so udeleženi prav kolesarji. Gre torej za vprašanje varnosti kolesarjev v današnjih prometnih razmerah. Zaradi množičnosti kolesarskega prometa, ki ga tvorijo že šolski otroci pa vse do najstarejših in zaradi velikega

porasta motornih vozil, je postalo to vprašanje tako aktualno kot še nikoli.

Na to nas opozarjajo zaskrb-ljujoče številke, kot npr. samo v treh letih je izgubilo življenje v prometnih nesrečah v Sloveniji 187 kolesarjev, to je toliko ljudi, kot jih zaposluje že precej moč- na delovna organizacija. Nadal- njnih 3.200 pa jih je bilo huje ali lažje telesno poškodovanih, izmed katerih je mnogo takih, ki ne bodo nikoli več sposobni za delo itd.

Večino prometnih nesreč so povzročili kolesarji sami, največ pa jih je bilo na poti na delo in z dela.

Zakaj? Vzrokov za to žalostno kroniko je več. Vendar je nesporn-

no, da je veliki večini posredi kolesarjeva napaka:

1. zato, ker najbrž cestno prometnih predpisov ne pozna dovolj ali jih sploh ne pozna;

2. zato, ker čeprav jih pozna, jih ne upošteva.

Vsakodnevni primeri prometnih nesreč kažejo na to, da so v večini primerov kršena najbolj osnovna pravila prometa, za katera bi težko rekli, da jih kolesarji ne poznajo. Recimo npr.: neupoštevanje znaka »stop« pred križiščem, nenakazovanje spremembe smeri vožnje, izsiljevanje prednosti vožnje itd.

To so poleg vožnje v vinjenem stanju, kar se zelo pogosto dogaja, raztresenosti in nepazljivosti, najbolj pogostni vzroki prometnih nesreč, ki jih pripisujemo prav kolesarjem.

Promet kolesarjev je, kot reče- no, mnogo bolj nevaren kot nekoč. Kolesarskih poti je tako malo, da to skoraj ni omembe vredno. Zato se na tako ozkem cestnem prostoru prepletajo motorna vozila in kolesarji, kjer pomeni še tako majhna napaka ali ne- previdnost kogarkoli lahko hudo prometno nesrečo. In tako se tudi dogaja.

K vsemu pripišimo še jesenske in zimske zelo neugodne pogoje za vožnjo s kolesom, poleti pa izredno veliko število motornih vozil, potem lahko rečemo, da so kolesarji v težavnem položaju skozi vse leto.

Take prometne razmere so nesporno sprožile »alarmni zvonec«, ki opozarja tako kolesarje, kot vse druge na maksimalno previdnost kjerkoli in kdajkoli, ko se znajdejo kot člen v verigi cestne- ga prometa. **M. M.**

Pred seminarjem o psihologiji dela

VEVČE, JULIJ, AVGUST — Izvršni odbor je na svoji drugi seji sprejel sklep o organiziranju seminarja o psihologiji dela in organizacijskih principih. Seminar bodo obvezno obiskovali vsi vodstveni delavci po proizvodnih in drugih oddelkih. Predavanje naj bi bila v jesenskih mesecih, ko bodo dopustji v glavnem minili.

Namen seminarja je seznaniti udeležence z nekaterimi bistvenimi momenti, ki jih obravnava psihologija dela, oziroma industrijska psihologija nasploh.

Zaradi povezave snovi, ki jo bo seminar obravnaval, je priporočljiva redna udeležba, saj bodo predavatelji obravnavali vprašanja iz prakse o odnosih med vodstvenimi delavci in direktnimi proizvajalci, o medsebojnem obnašanju, o fizičnih in umskih razlikah ljudi, o motivaciji pri delu, o utrujenosti, študiju dela glede na proizvodnost in nagrajevanje, o pripadnosti delu itd. S takim problemom se vodstveni delavci na svojih delovnih mestih vsak dan srečujejo.

Nepripravljenost ali pomanjkanje znanja s tega področja pa lahko v večini primerov delu bolj škoduje kot koristi, kar se neizogibno kasneje odraža pri uspehu delovne organizacije.

Zlasti vodstveni delavci morajo vedeti o problemu usklajevanja ljudi z njihovim delom, o sposobnosti in znanju, ki ga neko delo zahteva, s tem v zvezi pa o racionalnem izkoriščanju razpoložljivosti znanj in sposobnosti.

Problem učenja in prilagajanja človeka delu, ki je pravilno rešen, povečuje delavčev storilnost, zlasti pa zadovoljstvo z delom.

Eden od problemov, ki ga bo seminar obravnaval, je tudi volja do dela. Da bi dosegli dobro sodelovanje na delovnih mestih, ni dovolj samo dobro nagrajevanje, še važnejše je zadovoljevanje osnovnih potreb, svoboda odločit-

ve, sigurnost dela, stalnost dela itd.

Taka in podobna vprašanja bo seminar prenašal na udeležence, zato je upati, da se ga bodo udeleževali vsi zainteresirani.

VEVČE, JULIJ, AVGUST — Za delegata volilnih teles Skupščine Gospodarske zbornice SR Slovenije je delavski svet imenoval tovariša Ivana Mrharja, vodjo nabavne službe podjetja. Tovariš Mrhar bo tako zastopal splošne interese zlasti pa tovarniške pri tej zbornici.

VEVČE, JULIJ, AVGUST — Natis celotne knjige od prve do poslednje strani omogoča nov tiskarski stroj, ki ga proizvaja ameriška firma Cameron Machine Co, Dover N. J. Ta stroj neprekinjeno deluje in opravlja vse delovne procese; prevzema zvitke papirja in izvrše gotovo knjigo s kartonskim ovitkom. Človeška roka ni prisotna niti v eni fazi tega procesa.

Ta stroj so najprej postavili v podjetju »Kingsport Press« v Kongsportu, država Tennesy v ZDA.

Na minuto proizvede 200 knjig, ki vsebujejo po 160 strani. Številno primerkov je odvisno od formata strani. Za upravljanje stroja sta potrebna samo 2 delavca. Čas za zlaganje in izmet je skrajšan za več dni. Razen tega ni potrebno, da se na površini nekoliko sto kvadratnih metrov zlagajo posamezni listi za vezanje.

Ze dolgo so težili za takšnim kontinuirnim tiskarskim postopkom. Komplcirana mehanika je največkrat zatrla te težnje že v začetni fazi. Neko ameriško podjetje, ki se je že pred desetimi leti posvetilo temu delu, ni uspelo v svojih prizadevanjih.

Novi stroj firme Cameron pa dela že od novembra lanskega leta brez napake. Omogoča tudi ogromne prihranke. Pri 25.000 primerih naklade so stroški proizvodnje manjši za 3 % kot pri normalnem načinu tiskanja. Upajo, da bo ta postopek omogočil večjo ekonomičnost tudi na področju offset tiska. Tiskarji so navdušeni nad tem novim strojem, ki požira rolne zavitke s hitrostjo 30 m/min. Na rotirajočem jermenu se nahajajo elastične plošče s stavki, ki najprej tiskajo eno stran papirja in sicer neparne strani knjige. Nato pa se tiska druga stran, na kateri se

Železnici 80.000 din posojila

VEVČE, JULIJ, AVGUST — Združeno železniško transportno podjetje že dalj časa vlaga vsa svoja razpoložljiva finančna sredstva v modernizacijo železnic. Gospodarske in turistične organizacije zahtevajo iz dneva v dan boljše, varnejše in hitrejši prevoz tovora in potnikov. Razen tega je danes vse večja potreba po dobri organiziranosti prevoznih storitev in konkurenčni sposobnosti transportnih podjetij. Jugoslovanske železnice so sprejele program, s katerim je predvidena modernizacija tovarnega in potniškega parka, ter signalno — varnostnih naprav. V tem programu razvoja železnic je zajeta tudi elektrifikacija glavnih prometnih žil.

Sprejetj program pa terja velika finančna sredstva, ki ga sama železnica s svojim kolektivom ni sposobna izvršiti brez finančne pomoči gospodarstvenih organizacij in državljanov. Zaradi tega so se

jugoslovanske železnice odločile, da razpišejo posojilo, s katerim bodo realizirale določene tehnične izboljšave za boljši in varnejši prevoz tovora in potnikov.

Naše podjetje ima dobre odnose tako z železniško postajo Zalog, kot z Združenim železniškim transportnim podjetjem. Dnevno nam dostavlja v tovarno večje količine surovin in prevaža naše izdelke. Glede na to, da bo naše podjetje imelo še v naprej za prevoz po železnici velike količine tovora in da je JŽ precej zboljšala svoje poslovanje, je delavski svet sklenil, da vpiše 80.000 din obveznic s 6 % obrestno mero in 3 % komercialnim popustom. Za vpis obveznice posameznih članov kolektiva je bila slaba zainteresiranost, čeprav JŽ nudj ugodne vpisne pogoje (6 % obrestna mera, brezplačen prevoz, žrebanje). **M. I.**

Tiskarstvo v bodočnosti

nahajajo parne strani. Papir, tiskan na obe strani, se nato reže, odvisno od števila strani v knjigi, v tri ali štiri zvezke. Iz njih stroj reže pole po šestnajst strani, ki odhajajo na enoto za kolacioniranje. Potem se proces nadaljuje na običajen način, nanaša se lepilo, nastavlja zaščitni ovitek itd. Problem, ki ga je morala rešiti firma Cameron, je bil v preprečevanju, da jermen drsi po valju in pa točno rezanje knjige.

Za jermen se je pokazal najboljši sintetični material »milar«, ki ga proizvaja koncern Du pont. Ta material dobro zdrži vsa kolebanja pritiska, temperature in napetosti. S perforiranjem jermena iz sintetičnega materiala in postavljanjem finih zobcev na valjih so dosegli visoko natančnost pri delu, med drugim tudi to, da se stran dve tiska točno na spodnji strani stran ena. Enota, ki skrbi za kolacioniranje, se je

razvila na osnovi znanja o proizvodnji za predelavo papirja.

Ta postopek ima več prednosti. Njegova uporaba je sedaj omejena na posebno vrsto knjig, namreč za izdajanje klasikov ali skript v kartonskem ovitku. Oviro za njegovo širšo uporabo predstavljajo tiskarske plošče, kjer so pritrjene na rotirajoči jermen in morajo biti upogljive. Dosedaj so pri Cameronu uporabljali le gumijaste plošče, s katerimi pa se ne morejo tiskati fotografije. Sedaj delajo poskuse s ploščami iz sintetičnega materiala znamke LETTERFLEX. Če bodo ti poskusi uspešni, lahko predvidevamo, da bo nov tiskarski stroj tiskal širok izbor učbenikov s slikami srednje naklade, medtem ko ostanejo knjige z naklado več kot 100.000 izvodov še vedno v domeni offset tiska.

Po časopisu »HANDELSBLATT« ing. Majda Žemva

Sprejet je Poslovnik izvršilnega odbora

VEVČE, JULIJ, AVGUST — Kot akt podjetja je DS na svoji 3. redni seji sprejel predlog Poslovnika izvršnega odbora Združenih papirnic Ljubljana. Ta akt ugotavlja pristojnosti novega organa samoupravljalnja, njegovo poslovanje, dolžnosti in pravice itd.

Da bi bili člani kolektiva natančno informirani, objavljamo Poslovnik v celoti:

1. člen

Ta poslovnik določa v skladu s statutom podjetja način dela izvršilnega odbora Združenih papirnic Ljubljana.

2. člen

Izvršilni odbor odloča o zadevah iz svoje pristojnosti na sejah.

3. člen

O svojem delu izvršilni odbor obvešča člane delovne organizacije s pomočjo zapisnikov in interne časopisa.

4. člen

Izvršilni odbor sklicuje in mu predseduje direktor podjetja.

5. člen

Naloge predsednika so naslednje:

— vodi seje izvršilnega odbora, v svoji odsotnosti pa določa namestnika,

— podpisuje akte izvršilnega odbora,

— poroča o delu izvršilnega odbora delavskemu svetu,

— na izvršilnem odboru daje vsa važnejša pojasnila v zvezi s poslovanjem podjetja bodisi da se nanašajo na notranje ali zunanje činitelje, ki vplivajo ali bi utegnili vplivati na poslovanje podjetja,

— poroča članom izvršilnega odbora o izvršitvi sklepov izvršilnega odbora,

— oblikuje sklepe izvršilnega odbora.

6. člen

Izvršilni odbor praviloma zaseda v popolnem sestavu, vendar je dopustno, da dela v okrnjeni sestavi, kadar je očitno, da s tem kvaliteta dela ne bo trpela, vendar mora seji izvršilnega odbora v vsakem primeru prisostvovati najmanj 2/3 članov.

7. člen

Izvršilni odbor sprejema sklepe na sejah kolegialno s pritrjevanjem članov izvršilnega odbora. V posebnih primerih predsednik lahko zahteva glasovanje oz. poimensko izjasnitev.

8. člen

Na sejah izvršilnega odbora se piše zapisnik. Zapisnik obsega: dnevni red seje, imena navzočih članov izvršilnega odbora, vprašanja, ki so bila na dnevnem redu seje in sklepe, ki so bili sprejeti.

9. člen

Praviloma vloge, ki gredo na delavski svet in komisije, predhodno pretresa izvršilni odbor. Izvršilni odbor je pravzaprav tista gonilna sila, ki v vsaki zadevi zadolžuje ustrezne službe ali referate, da izdelajo strokovne rešitve za predložene predloge zato, da ti pridejo na delavski svet ali komisije delavskega sveta strokovno obdelani. Na enak način rešuje izvršilni odbor tudi vsa tista vprašanja, o katerih samostojno odloča.

10. člen

Sklepe delavskega sveta in lastne sklepe, ki jih mora izvršilni odbor realizirati (izvršiti), izvaja izvršilni odbor na ta način, da na svoji seji ugotovi in določi, katera služba ali referat oz. druga delovna enota bo realizator obravnavanega sklepa. Če je potrebno, da pri realizaciji sodelujeta dve ali več služb, takrat mora izvršilni odbor precizneje določiti, kateri del dotičnega sklepa bo realizirala posamezna služba, referat ali druga delovna enota.

11. člen

Izvršilni odbor nosi kolektivno odgovornost za vodenje podjetja.

Njegova odgovornost je v naslednjem:

1. da organizira delo v podjetju in ga koordinira navzven glede na obstoječe pogoje na trgu in pri zunanjih partnerjih;

2. da pri svojih odločitvah predvideva in upošteva celotno dinamiko spreminjanja pogojev v svetu, zato da vodi in razvija proizvodnjo v smeri, ki bo imela perspektivo za daljšo dobo;

3. da oblikuje in predlaga delavskemu svetu takšno komercialno, tehnično-tehnološko, finančno ter kadrovsko politiko, ki zagotavlja podjetju stalno rast in napredek;

4. da planira oz. programira izvajanje sklepov delavskega sveta in lastnih, sprejetih na podlagi pooblastil, danih izvršilnemu odboru s strani delavskega sveta in jih daje v izvršitev posameznim strokovnim službam;

5. da nadzira potek izvajanja in učinka izvajanih sklepov v posameznih službah in referatih tako v podjetju samem, kot izven podjetja.

12. člen

Naloge izvršilnega odbora po 136. členu statuta Združenih papirnic Ljubljana:

1. izvršuje sklepe delavskega sveta podjetja v mejah svoje pristojnosti;

2. vodi poslovanje podjetja;

3. predlaga delavskemu svetu gospodarski načrt za poslovno leto ter predloge načrtov za razvoj podjetja;

4. nadzira izvrševanje gospodarskega načrta ter skrbi za naraščanje produktivnosti dela, ekonomičnost in rentabilnost poslovanja ter sprejema v zvezi s tem potrebne sklepe;

5. predlaga delavskemu svetu spremembe statuta in drugih splošnih aktov;

6. skrbi za izvajanje statuta in drugih splošnih aktov;

7. obravnava periodične obračune, letni zaključni račun, poročilo o inventuri ter jih predlaga delavskemu svetu v potrditev;

9. predlaga delavskemu svetu uporabo sredstev poslovnega sklada, amortizacije in sklada skupne porabe;

10. predlaga delavskemu svetu spremembe v notranji organizaciji podjetja;

11. skrbi za izvajanje kadrovske politike, izobraževanje, nagrajevanje in napredovanje delavcev in izboljšanje družbenega standarda;

12. opravlja druge z zakonom oziroma statutom ter drugimi splošnimi akti določene zadeve;

13. Po tem poslovniku izvršilni odbor predlaga delavskemu svetu:

13.1. vse investicije, ki presega vrednost 100.000 dinarjev;

13.2. odpis osnovnih sredstev in sredstev sklada skupne porabe;

13.3. zasedbo ključnih in drugih zahtevnejših delovnih mest.

Pri tem gre za:

pomočnik direktorja — vodja tehnične službe

pomočnik direktorja — vodja komercialne službe

pomočnik direktorja — vodja finančne službe

pomočnik direktorja — vodja kapitalne izgradnje

pomočnik direktorja — vodja kadrovske službe

vodja organizacijsko analitske službe

šef proizvodnje

vodja premaznega oddelka

vodja razvoja papirjev

vodja glavnega laboratorija

vodja vzdrževanja

vodja energetike

vodja prodaje

vodja nabave

vodja izvoznega oddelka

vodja uvoznega oddelka

vodja OTK

13.4. reelekcijo vodilnih delavcev — pomočnikov direktorja, oz. oceni njihovo delo;

14. izvršni odbor samostojno odloča o naslednjih zadevah:

14.1. o manjših investicijah, ki ne presegajo skupne vrednosti 100.000 dinarjev;

14.2. o najemanju in dajanju kreditov v višini do 1 milijona v skladu s poslovno politiko podjetja;

14.3. postavlja delavce na delovna mesta, ki zahtevajo visoko, višjo ali srednjo izobrazbo;

14.4. o službenih potovanjih v tujino;

14.5. o organizaciji v posameznih oddelkih na predlog prizadete oddelka ali na lastno pobudo;

14.6. imenuje razne občasne komisije za pregled poslovanja podjetja npr. inventurne komisije, primopredajne komisije itd.

14.7. odobrava poročilo direktorja o delu izvršilnega odbora.

13. člen

Vsem sklepom, ki jih daje izvršilni odbor v realizacijo, mora določiti roke za njihovo realizacijo.

14. člen

Če na seji izvršilnega odbora ne dosežejo soglasja, lahko direktor na seji samostojno oblikuje sklep izvršilnega odbora in ga da v nadaljnji postopek in izvršitev, kadar je to velikega pomena za podjetje in izvršitve ni mogoče odlagati.

15. člen

Za realizacijo sklepov izvršilnega odbora so neposredno odgovorne službe oziroma nosilci referatov ali druge delovne enote, ki so bile zadolžene po izvršilnem odboru za izvedbo dotične naloge.

16. člen

Zadolžena služba, referat ali druga delovna enota mora v določenem roku zaupano nalogo izvršiti in o njej poročati izvršilnemu odboru.

17. člen

Seji sektorjev in referatov so dolžni na vsaki seji izvršilnega odbora poročati o stanju in problematikah sektorja ter predlagati tudi potrebne ukrepe.

18. člen

Neizvajanje sklepov izvršilnega odbora je kršitev delovne dolžnosti.

19. člen

Zapisnike, delovne naloge in druge akte, ki jih izdaja izvršilni odbor, sestavlja in daje v podpis ter razpošilja tajništvo direktorja.

20. člen

Zamenjavo posameznih članov izvršilnega odbora lahko predlaga direktor tudi v času mandatne dobe. To mora obvezno storiti, kadar so posamezni člani izvršilnega odbora zapustili podjetje ali v drugih primerih, kadar meni, da ima za to utemeljene razloge. Predloge predloži direktor delavskemu svetu v potrditev.

21. člen

Če izvršilni odbor teh svojih nalog ne bi vršil tako, kot določa ta statut, ta poslovnik in obstoječi organizacijski predpisi, lahko direktor izvršilni odbor razpusti in predlaga delavskemu svetu nov izvršilni odbor. Kadar tega ne stori direktor, lahko to stori delavski svet.

22. člen

Ta poslovnik začne veljati osmi dan po razglasitvi.

Za delavski svet Združenih papirnic Ljubljana:

Namestnik predsednika
Franc Cerik l. r.

Poletje med levo in desno obrežnim obratom

Vevški gasilci so aktivni

VEVČE, JULIJ—AVGUST — Tovarniški prostovoljni gasilci v letošnjem letu nimajo časa za poletno kopanje in lenarjenje ob vročih julijskih in avgustovskih dnevih. Skoraj ni minilo proslave, katere se ne bi udeležili naši gasilci.

Udeležili smo se jubilejne proslave v Bombažni predilnici v Trzliču, sodelovali smo v dežurni službi ob največji ljubljanski prireditvi »Kmečka ohcet«, udeležili smo se proslave ob 25-letnici uprave javne varnosti, sodelovali smo pri vaji ob proslavi in jubileju v »Saturnusu« Ljubljana, udeležili smo se velike sektorske vaje v Zgornjem Kašlju itd. Sodelovali smo pri reševanju nekaterih požarov v bližnji in daljni okolici, tako da nam dela nikoli ne zmanjka. Za sodelovanje pri gašenju požara v skladišču »Prehrane« na Šmartinski cesti smo od samoupravnih organov tega podjetja dobili lepo pismo zahvalo in nagrado za požrtvovalno delo v višini 500 N dinarjev.

Celotno delo je sedaj usmerjeno na udeležbo v Metliki, kjer bo zaključna prireditev ob 100-letnici slovenskega gasilstva. Naša udeležba v paradi in proslavi bo v tem, da bo sodelovalo 20 uniformiranih članov, ki bodo zastopali industrijo moščanskih tovarn. To bo ena največjih gasilskih prireditev po vojni, saj bo ta visok jubilej proslavljen v zibelki slovenskega gasilstva tj. v Metliki. Pokroviteljstvo je prevzel predsednik Izvršnega sveta SRS tov. Stane Kavčič. Občinska gasilska zveza Ljubljana Moste-Polje bo poslala na to proslavo nad 200 gasilcev.

Naši prostovoljni gasilci pa se že nekaj časa pripravljajo na tekmovanje desetih papirne industrije SRS. Po zadnjih podatkih sodeč, bo letošnje tekmovanje najbolj množično. Prijavljenih je že sedem desetih iz skoraj vseh slovenskih papirnih tovarn. To tekmovanje bo letos v Krškem, pod pokroviteljstvom predsednika skupščine občine Krško in direktorja tovarne »Djuro Salaj« tov. Trampuža. Tekmovalna desetina se je letos nekoliko pomladila, zato računamo na dobro udeležbo in predvsem na dober tekmovalni uspeh.

Tekmovanje papirničarjev — gasilcev bo ob zaključku požarnovarnostnega tedna tj. 28. septembra v naslednjih disciplinah:

Suhi trodelni napad v brzini, vezanje vozlov, polaganje cevovoda na 105 m ter vprašanja o preventivi in taktiki za papirno industrijo.

Vsem tekmovalcem želimo veliko tekmovalnega uspeha, predvsem pa strogo angažiranost pri pripravah za to veliko tekmovalno nje.

Ob koncu naj povem, da našim delavcem, ki se v prostem času posvečajo gasilstvu, kondiciji, pripravam za tekmovanje in nastope, ni lahko odpovedati svojemu prostemu času, pa vendar je živahnosti in angažiranosti vselej dovolj, pa naj bo to sredi vročega popoldneva, ali klica na pomoč sredi noči. Prav zaradi tega želimo še več sodelovanja in podpore od strani kolektiva samega in njegovih samoupravnih organov tudi v bodoče.

V. J.

Svetovna poraba papirja stalno narašča

VEVČE, JUNIJA — Svetovna proizvodnja papirja in kartona je znašala 1956. leta 62,181.000 ton, enajst let pozneje tj. 1967. leta pa je narasla na 108,257.000 ton. Statistika kaže, da so velike

tendence porasta porabe zlasti v kulturnih deželah. Temu vzporedno gre tudi razvoj naše industrije. Poprečna poraba papirja na človeka je v svetu 31,3 kg. In še nekatere države:

Država	Stev. preb. milijonov	1967 preb.	1957 preb.
ZDA	199,1	187,0	232,4
Švedska	7,9	100,0	172,0
Švica	6,0	88,0	128,4
Zah. Nemčija	60,0	63,5	101,0
Francija	49,9	51,6	80,1
ZSSR	235,0	—	23,6
Indija	500,0	—	1,4
Jugoslavija	20,0	11,0	19,0

Evropsko poprečje 41 kg.

Dolgo časa je bila proizvodnja celuloze in papirja zelo konservativna. Njen razvoj je obstal, dokler niso v zadnjih desetletjih spoznali, da se da surovina za papir pridobivati, razen iz iglavcev, tudi iz listavcev, slame, bambusa, bagase, esparte in podobno. Na napredek so vplivali tudi vedno novi postopki predelave starega papirja in načini brušenja lesa. V širino so šle tudi predelave in izdelave papirja, med njimi zlasti

premazovanje in druge površinske obdelave s pomočjo raznih kemikalij.

Razumljivo je, da je ta razvoj zahteval vedno nove tehnične kadre, ki so vzdrževali in razvijali tovarne papirja na svetu. Nova komponenta je bila tudi avtomatizacija, ki je postavila nove naloge. Te so morale biti, ali bodo morale biti izpolnjene, če hočemo biti konkurenčni na svetovnem trgu.

Plodna sezona pihalnega orkestra Vevče

VEVČE, JULIJ—AVGUST — Naloge, ki jih je sprejel vevški pihalni orkester za sezono 1968/69 niso bile majhne, saj se je odločil, da bo naštudiral dva koncerta

in pa izvajalskih dosežkov. Tekmovalna žirija, katero so sestavljali glasbeni strokovnjaki, je takoj po vsakem nastopu orkestra javno razglasila dosežene

Naši domači in godbeniki iz Gratkorna so se spet srečali

s povsem novimi skladbami, gostoval v Avstriji in se udeležil republiškega tekmovanja pihalnih orkestrov v Kopru.

Ze takoj v začetku sezone jeseni 1968. leta smo si do zadnje vaje sestavili program študija, da nam ne bi katera od skladb ostala naštudirana. Repertoar dveh koncertov pa bi izvajali kot promenade koncerte v krajih naše občine, na Vevčah, v Polju, Mostah, Zadobrovi Zalogu in Zadvoru, in sicer v vsakem kraju dvakrat. Tako bi prirejali v mesecu maju, juniju in juliju vsake 14 dni po 3 promenadne koncerte. Do meseca maja smo, kljub temu, da tretjina članov dela v zimskih, zaradi česar nismo niti eno vajo kompletni, z močno voljo dirigenta Franca Grebenska, ki ni dopustil odstopanja od programa in da bi se tudi posamezniki naučili ves program, uspeli obdelati program in začeli s promenadnimi koncerti. Muhasto majsko in junijsko deževno vreme pa nam je krepko ponagajalo. Nastopili smo lahko le na Vevčah, v Mostah in Zalogu. Repertoar enega koncerta je ostal neizvajan in upamo, da nam bo jeseni, ko bomo s koncerti nadaljevali, vreme bolj naklonjeno.

Orkester se je 22. junija udeležil II. republiškega tekmovanja pihalnih orkestrov v Kopru. Tekmovanje je bilo razdeljeno v tri težavnostne stopnje, v katere pa so se orkestri samostojno prijavili. Skladbe, ki so jih izvajali in so bile ocenjene, so bile: ena obvezna v vsaki skupini, eno pa si je posamezni orkester izbral iz seznama, ki je bil določen za vsako skupino. Od približno 65 orkestrov, kolikor jih je registrirano v Sloveniji, se je prijavilo za tekmovanje samo 19. Vzrok za tako majhno udeležbo prijavljenih je pomanjkanje finančnih sredstev pri pihalnih orkestrih. Zelo žalostna ugotovitev, da se kljub celoletnemu sodelovanju na prireditvah povsod in za vse, morajo odpovedati tekmovanju, ki je enkratno v letu samo zato, ker morajo stroške pokriti sami, pa so brez finančnih sredstev.

Naš orkester je tekmoval v drugi težavnostni stopnji s skladbami:

1. Luthold: Bonnertraue — koračnica, se ni ocenjevala
2. Pischettev: Man in the moon — uvertura — obvezna

3. Suppe: Lahka konjenica — po lastni izbiri

V posameznih skupinah so se prijavili:

I. težavnostna stopnja — 3 orkestri

II. težavnostna stopnja — 8 orkestrov

III. težavnostna stopnja — 8 orkestrov.

V treh nedeljskih večerih se je zvrstilo 16 orkestrov — trije so še naknadno odstopili — od katerih je vsak hotel pokazati ne-

kakšen okvir svojih sposobnosti točke, po zaključku tekmovanja pa doseženi vrstni red v vsaki skupini. Naš pihalni orkester je od 360 možnih točk dosegel 281 in drugo mesto v svoji skupini. Boljše mesto od nas imajo vse-kakor vsi trije orkestri iz prve skupine in prvi orkester iz naše skupine in to:

I. težavnostna stopnja:

1. Rudarska godba iz Trbovelj in Pihalni orkester ravnstevskih železarjev

2. Pihalni orkester RZS Idrija

II. težavnostna stopnja:

1. Pihalni orkester Centra za glasbeno vzgojo Maribora

2. Papirniški pihalni orkester Vevče.

Vsekakor dobra uvrstitev našega orkestra. Ne smemo pa se s tem soditi, da smo na petem mestu v Sloveniji, čeprav je bil tak rezultat tekmovanja, ker ne vemo za strokovno raven ostalih orkestrov, ki se tekmovanja niso mogli udeležiti.

Pred tekmovanjem pa so vsi nastopajoči orkestri priredili promenadne koncerte po obalnih letoviških krajih od Ankarana pa do Pirana, s čimer so mnogo pri-

spevali, da je bilo to tekmovanje tako množično obiskano.

Konec junija, tj. 28. in 29. smo bili v gosteh pri pihalnem orkestru gratkornške papirnice pri Grazu. Bilo je to prijetno in že tradicionalno srečanje. Prvi dan je minil, po zelo prisrčnem sprejemu, ob izletih in pa družabnem večeru, v katerega je bilo vključeno tudi kegljanje na dvosteznem avtomatskem kegljišču. Zmagali so seveda domačini, saj je od nas marsikdo privkrat prijel krogo v roke in poskušal podreti keglje. Naslednji dan dopoldne smo izvajali pred papirnico promenadni koncert, po kosilu pa smo se formalno že poslovili od Gratkorna. Lepe besede, ki so jih izrekli že pri sprejemu in pri odhodu najvišji predstavniki tovarne in občine, kateri pa so bili tudi ves čas našega obiska z nami, so govorile o prijateljstvu, ki je nastalo med Gratkornčani in Vevčani. Zahvalo za to gostoljubje pa jim je izrekel tehnični direktor Papirnice Vevče ing. Igljič in jih v imenu orkestra povabil, da nas prihodnje leto obiščejo na Vevčah.

Popoldne smo se udeležili srečanja petnajstih pihalnih orkestrov iz bližnje okolice Gratkorna, od katerih je eden proslavljal 40-letnico obstoja. To je bilo za nas le enkratno doživetje, igrati pri tolikih orkestrih in tako številni in hvaležni publiko. Lahko rečem, da smo dostojno zastopali Slovenijo, bili smo tudi posebno počaščeni, ker smo samo mi izvajali na tem srečanju promenadni koncert. Da smo dostojno zastopali Slovenijo, smo dokazali z najboljšo uvrstitvijo vseh nastopajočih orkestrov. Avstrijski orkestri niso mnogo zaostajali za nami in so bili več ali manj izenačeni. Okoliš, ne dosti večji od teritorija naše občine, ima 14 pihalnih orkestrov. Skratka, vsaka vas ima svoj orkester. Glavni cilj jim je množično udejstvovanje in šele potem kvaliteta. Pri taki tradiciji in hvaležni publiko jim to tudi uspe, saj imajo krepko pomoč pri vplivnih ljudeh, kot npr. pri nas nogometaši. Gojijo samo tradicionalno, nacionalno družabno življenje in ne zapravljajo po nepotrebnem denarja za uvožene dejavnosti.

Povečana dejavnost vevškega pihalnega orkestra pa je že predpriprava na veliki dogodek, ki ga bomo imeli v prihodnjem letu, ko bomo proslavljali 70-letnico obstoja. **N. Z.**

Elementarno razglabljanje o iglastih klobučevinah

(Povzetek iz revije: Zellstoff und Papier)

VEVČE, JUNIJA — V različnih predavanjih, posebno pa pri izmenjavah izkušenj poudarjajo, da je velik delež iglastih klobučevin pri papirnih strojih in njihova uporabna lastnost velika pomoč in uspešna podpora papirničarjem. Da bi v iglastih klobučevinah vsebujočo vodo pravčasno odstranili, je brezpogojno in nujno, da na zunanji strani klobučevine, torej na strani, ki je obrnjena k papirju, namestimo najmanj enega, v mnogih primerih pa celo več cevni sesal. Po dosedanjih izkušnjah je najidealnejša širina odprtine na cevni sesalcih 5—10 mm, podpritisek pa naj znaša okoli 30—35 cm živosrebrnega stebra. Cevno sesalo s širšimi odprtinami vleče klobučevino vase in ustvari na tem mestu kompresijo.

Nujno je, da poleg omenjene sesalne cevi uporabljamo tudi brizgalno cev za pranje klobučevin na notranji strani klobučevine, kar pospešuje funkcionalnost naprave. Mnogo lažje pogrešamo valjčasto pralnico klobučevin, kot pa sesalno in brizgalno cev. Učinkovita pralnica klobučevin, vstavljena v stroj že od začetka, je porok za podaljšanje življenjske dobe iglastih klobučevin. Večji prehod vode skozi to klobučevino povišuje nevarnost zamazanja. Bistveno bolj zaprta površina iglaste klobučevine dopušča mnogo manj možnosti zamaščenja. Na zgornji površini klobučevine odložene delce snovi je treba zaradi tega neizbežno odstraniti, preden pridejo skozi stiskalnico in se spet vtisnejo v klobučevino. V ta namen služi potrebno cevno sesalo. Tega podpira pri delovanju uspešno brizgalna cev. Pri pereči nevarnosti zamazanja je priporočljivo vstaviti periodične brizgalne cevi z visokim pritiskom, ki delujejo od časa do časa v kratkih razdobjih.

Seveda pa je nujno, da je papirni stroj tako grajen, da ima dovolj sesalnih cevi ali črpalk, oziroma jih je treba pri uporabi iglastih klobučevin dograditi.

Kot potrdilo gornjega mnenja navajamo nekaj podatkov iz pro-

izvodnje, oziroma učinka iglastih klobučevin. V Zahodni Nemčiji so porabili 1959. leta 424 g klobučevin na tono papirja. Po uvedbi iglastih klobučevin in uvedbi novih sušilnih klobučevin je bila poraba 9 let pozneje, torej v letu 1968 le še 268 g klobučevin na tono papirja. To se pravi, da je potrebna množina klobučevin na tono papirja v 9 letih v zahodnonemški industriji papirja padla na efektivnih 63,2% v primerjavi z letom 1959.

Kako bi se izračunala konkretna ekonomska korist na leto, v relaciji cene in časa teka, pri uporabi izžemalne klobučevine na papirnem stroju za tiskovni papir na I. stiskalnici ko vemo, da ima navadna 12 dni teka, iglasta pa 54 dni? Impregnirana navadna izžemalna klobučevina v izmerah 16,00 x 4,65 m tehta 61 kg in stane npr. 660.000 S din. Pri predvidenem obratovanju 324 delovnih dni uporabimo 27 kosov izžemalnih klobučevin (za 12 dni eno). To je 1647 kg, skupna cena pa znaša ca. 17.600.000 S din. Ena iglasta klobučevina enakih razmer tehta 74,4 kg in stane 1.222.448 starih dinarjev. Pri 54-dnevni življenjski dobi, oziroma obratovnega časa pa bi porabili le 6 kosov iglastih klobučevin na leto. To je skupno 446,4 kg, za kar znaša skupna cena 7.217.469 S din. Torej samo pri teh edinih postavki in eni stiskalnici je prihranjeno 10.382.504 S din. V nekem drugem podjetju so od 5. avgusta 1968 na kartonskem stroju tekoči iglasti klobučevini razmer 36,00 x 2,65 m, teže 90,5 kg do 1. februarja 1969, torej v 26 tednih ali 182 dnevih obratovanja v primerjavi z navadnimi izžemalnimi klobučevinami, prihranili 13.416 S din dnevno. Iz tega nastaja vprašanje, zakaj v papirni industriji bolj in hitreje ne narašča uporaba iglastih klobučevin.

Novi dosežki je težko prodirajo zaradi konservativnosti. To se dogaja tudi v sektorju strojne vprege na papirnih strojih. Navedeni dokazi pa naj bi zadostovali za spoznanje in uvedbo iglastih klobučevin v papirni industriji.

Oj Moravo, vodo plemenita

VEVČE, JUNIJA — Tako poje srbska narodna pesem, ki je priljubljena in spoštovana pri ljudeh iz Čačka kot malokje. Dobri so ti ljudje, širokega odprtega srca, kot je široka njihova Zahodna Morava. Morava poplavlja s preobilico vode, a ljudje iz Čačka s svojo gostoljubnostjo.

No, in pri teh ljudeh sva s prijateljem, predsednikom TK ZMS Papirnice Vevče, Francetom Kobetom bila v gosteh od 22. do 25. maja letos.

Mesto Čačak je namreč organiziralo (letos prvič) več enotenskih proslav in prireditev pod naslovom »Sedem naših dana«. To je spomin na sedem pobitih ali padlih sekretarjev SKOJ. Obenem pa je bila s tem več kot lepo proslavljena 50-letnica KPJ, Zveze sindikatov in SKOJ.

Glavno vodilo gostiteljev je bilo bratstvo in edinstvo, zato so povabili v goste predstavnike delovnih in političnih organizacij iz vse Jugoslavije.

Tovarna papirja in predvsem organizacija ZM v tem podjetju pa sta organizirali v sklopu splošnih proslav tudi zbor mladih papirničarjev iz vse Jugoslavije. Tu sva spoznala kolege in kolegice iz Vlačičinega Hana, Kočanov, Ivangrada, Reke, Zagreba, Umke, Beograda, Sremske Mitrovice, Prijedora, Banjaluke in seveda iz Čačka. Toliko smo

si imeli povedati, da nam je primanjkovalo časa, saj so nas gostitelji izredno pozorno zaposlovali skoraj ves dan. Ogljedali smo si znamenitosti Čačka in izletniške točke okolice. Ker ni prostora za opisovanje vsega, naj omenim le nekaj izmed teh znamenitosti. Edinstven v Evropi je spomenik, postavljen po I. svetovni vojni, vsem padlim v vojnah do leta 1914, ne glede na narodnost, veroizpoved in stran, na kateri so se borili. Torej spomenik mrtvim borcem. Grob dr. Dragana Mišovića, znanega predvojnega revolucionarja in komuniste. Muzej, ki ponazarja zgodovino tega kraja vse od najstarejših časov. Prostor je v tipični stavbi orientalskega sloga, ki je za časa Turkov služila kot prenočišče potnikov in trgovcev. Potem je tu še Galerija Nadežde Petrović, slovite srbske slikarke. Pred galerijo je spomenik, postavljen slavni slikarki, delo znanega kiparskega velikana Ivana Meštrovića.

Še in še bi lahko naštevali lepote in znamenitosti tega mesta in kraja, katere smo doživljali v teh lepih sončnih majskih dneh. Na razgovor nas je povabil tudi direktor tovarne papirja ter nam razložil težave in uspehe papirnice v Čačku in jugoslovanske papirne industrije. Nato se je razvila živahna razprava, v katero smo bolj ali manj po-

segali vsi. Za zaključek tega sprejema smo bili gostje tov. direktorja na kosilu, ki ga je priredil v čudoviti izletniški točki v okolici Čačka, v Ovčar banji. Zvečer smo zaplesali kolo. Posledice tega so bile, da nama je po hrbtu steklo znoja kot še nikoli. Naslednji dan sva komaj premikala noge po Terazijah v Beogradu, tako so naju bolele.

Omenil bi še ogled tovarne papirja. Imajo tri papirne stroje. I. in II. papirni stroj sta iz tridesetih let tega stoletja, odkar stoji tovarna, vendar sta precej bolj zastarela, kot je naš I. PS, čeprav je dvakrat starejši. Navijajo na jeklene drogove. Ti so pa še obloženi z lesom v štirioglati obliki, ne okroglim, tako kot smo pri nas navajeni. Delali so trenutno pelure in brezlesni barvni papir. III. stroj je bil postavljen skoraj v istem obdobju kot naš IV., če se ne motim, še malo kasneje. Kljub temu, da je večji in izgleda tudi modernejši od našega četrtega, pa ne doseže večje delovne brzine od 200 m na minuto. Vsaj tako je dejal strojevodja. Torej ni izkoriščen. Strojna dodelava ima, da ne govorimo o rezalnih in gladilnih strojih, starejše izvedbe, tudi superkalander. Opazoval sem delo vseh vod in prišel do zaključka, da bi se dalo, tako kot pri nas, še marsikaj izboljšati.

Kvaliteta in hitrost dela delavk v ročni dodelavi je nekaj manjša kot pri nas. Seveda naša dekleta in žene tudi malo poklepetajo, vendar pri tem nemočno delajo. Brusilnica ni obratovala. Čeprav je večja in modernejša od naše, dela samo po potrebi.

Cel obrat je po besedah tov. direktorja pred rekonstrukcijo, s čimer hočejo modernizirati proizvodnjo, zagotoviti boljše kvaliteto in s tem odstraniti negativne posledice iz leta 1965, 66, 67, ko je negativna bilanca že zlezla proti dvema milijardama. Kakor je dejal direktor, lansko leto niso poslovali negativno.

V načrtu imajo razširitev proizvodnje oplemenitenih papirjev, se pravi premaznih. V načrtu imajo gradnjo tovarne za premazne papirje. Mislim, da bi ne bilo slabo, če bi pri nas to vzeli resno, saj bomo v bodočnosti dobili konkurenta doma, poleg drugih v tujini.

Poslovili smo se veseli, da smo spoznali toliko poklicnih tovarišev in si zaželeli zopetnega snidenja.

Vsem članom našega kolektiva in mladim iz Vevč pa primava pozdrave »sa Morave« od prebivalcev mesta Čačka ter članov kolektiva in mladine iz tovarne papirja v Čačku, ki želijo vevškemu papirničarjem še več uspehov. **Maks Sotošek**

Novi horizonti za papir

VEVCE, JULIJA — Za veliko večino ljudi je papir samo sredstvo za pisanje oziroma tiskanje, sredstvo, v katerega zavijajo različne stvari itd. Majhnj dečki delajo iz papirja letala, majhne deklice ga uporabljajo za svoje punčke, odrasli uporabljajo papir še za senčnike in, če so žene moderne, se ne bojijo obleči tudi moderne obleke iz papirja, ki so enostavne in elegantne. Velika večina od nas pa si še zmeraj ni na jasnem, za kakšne namene pravzaprav lahko uporabimo papir. Tisti, ki so najbolj optimistično razpoloženi, bodo odgovorili: »Iz papirja se da vse narediti.« Dramatično preosnovo porabe papirja je bilo videti na razstavi ALLIED CHEMICAL CORPORATION v New Yorku, kjer so proizvajalci pokazali ogromno število izdelkov iz papirja.

14.000 različnih izdelkov iz papirja

Ze v letu 1960 je potrdil nek zastopnik v papirni industriji, da lahko papir uporabimo pri izdelavi 14.000 različnih proizvodov. Med tem se je to število še povečalo in za leto 1970 predvidevajo, da se bo ta številka podvojila.

Na razstavi so šli obiskovalci prek mostu, ki je bil narejen iz papirnih plošč, zvezanim s kovinskimi nosilci. Most je bil postavljen prek ribnika, ki so ga zapirale vodotesne stene iz papirja. Taki mostovi sicer še niso odporni proti vsem obremenitvam in močnim naravnim vodam, vendar so že narejeni načrti, da bi tudi na prostem v naravi začeli postavljati mostove, ki so v glavnem narejeni iz papirja. Na razstavi so lahko obiskovalci videli še pletene obleke, zibke, lučke, stene, spalne vreče, mize, stole, ptičje kletke in celo pasje utice, vse narejeno iz papirja.

Notranja oprema stanovanj

Novoporočeni pari so na razstavi videli, kako lahko hitro in poceni opremijo svoje stanovanje. Prikazali so »Instant Interius«. Ta je iz vrste papirnatih sten, katere pritrdijo na zid in je možno z njihovo pomočjo v trenutku spremeniti npr. temno tapacirano ali temno pobarvano sobo v ali svetlo veselo prebivališče. Gospodinja lahko spreminja svoje stanovanje oziroma sobe glede na razpoložena, za posebne priložnosti, podobno kot svoje obleke.

Na razstavi so pokazali tudi veliko reliefno skulpturo, visoko

3–5 metrov, ki je bila narejena samo iz papirja. Avtorica tega dela, po imenu Tapert, je žena moža, ki se ukvarja s prodajo pohištva iz papirja. Oba imata petpobno stanovanje, ki je popolnoma opremljeno s pohištvom iz papirja z izjemo postelj in velikih udobnih naslonjačev. Njihov otrok ima visok stol iz papirja, igra se v stajici iz papirja in tudi spi v postelji iz papirja. Celotno otroško sobo sta zakonca Tapert opremila za ceno 25 dolarjev. Nasploh je zanimivo pogledati na cene za pohištvo iz papirja, tako npr. stol, ki drži težo 130 kg, stane 5,95 dolarja, lučka ravno toliko itd.

Posebnost na razstavi je bil bankovec za 100.000 dolarjev. Obstajata samo še dva taka bankovca, na katerih je upodobljena slika bivšega predsednika ZDA Wilsona. Ta bankovec imenujejo »Gold Certificate«. Po letu 1935 niso tiskali nobenega takega bankovca več.

V enem izmed oddelkov na razstavi so pokazali obleke iz papirja. Obleke za ženske od jutra do večera, papirnate klobuke, papirnate športne obleke za žene in moške, papirnate dežne plašče in tudi kopalne obleke. Cenenost je odločilna prednost teh izdelkov, po nošnji jih enostavno odvzame, lahko pa jih tudi večkrat oblečemo, to velja celo za kopalne obleke.

Papir in kemična industrija

Iz tega je razvidno, da hoče družba ALLIED CHEMICAL navezati kar najtesnejše stike s proizvajalci papirja. V ZDA je okoli 800 papirnih tovarn, v Kanadi pa še nadaljnjih 155 in za vso to industrijo pošilja kemična industrija ogromno količino surovin. V grobem rečeno, se uporabljajo za proizvodnjo 1 tone papirja okoli 1/4 tone kemikalij. Papirna industrija uporablja več kot 200 različnih kemikalij.

Poskusi so v teku in ni več daleč, ko bodo iz papirja izdelovali čolne in sote, celo prenosljive hišice. Družina, ki bo šla na počitnice, ne bo vzela s seboj samo kovčkov, ampak tudi papirnatu hišico. Ta bo lahka, vendar bo nudila odlično zaščito pred vetrom, dežjem, snegom in soncem. Izgleda, da se odpirajo pravzaprav neomejene možnosti porabe papirja in sedaj še ne moremo presoditi, katere snovi bo papir še izpodrinil ali nadomestil.

Po Österreichische Papier Zeitung priredila ing. Majda Zemva

majo prave poklicne odločitve, naj bi prikazali zanimivosti udeleževanja v papirništvu.

Glavna skrb

Švedske papirne industrije je izvoz

VEVCE, MAJA 1969 — Proizvodnja papirja in lepenke se je na Švedskem v preteklem letu zvišala za več kot 10% v primerjavi z letom 1967. Največ so izdelali časopisnega in jakostnega papirja, ne dosti manj pa lepenke in kartona. Skupna proizvedena tonaža je znašala 3.635.000 ton. Ker doma uporabijo komaj tretjino svoje proizvodnje, je njihova glavna skrb izvoz. Tudi ta se je lani povečal za 7% ali 156.000 ton. V glavnem so izvoz povečali v Francijo in Veliko Britanijo, kakor tudi v druge zahodnoevropske države. Veliko izvozijo tudi celuloze. Posebno je porasel izvoz na vzhod. Eden od velikih konsumentov je Kitajska, posebno pa Sovjetska zveza.

Kot beremo v tujem časopisju, Švedi še vedno gradijo nove kapacitete za izdelavo papirja, zlasti pa modernizirajo stare tovarne. Med drugim prehajajo od kovinskih sit na papirnih strojih na uporabo sit iz umetnih mas.

Vedno več novosti v razvoju tehnologije papirja

(Izveleček iz poročila tehničnega direktorja ing. Boža Igljica)

VEVCE, JULIJ, AVGUST — Posvetovanja Združenja kemikov in inženirjev industrije papirja in celuloze se je udeležil tudi tehnični direktor ing. Božo Igljica. Posvetovanje je trajalo tri dni, od 24.6. do 26.6. 1969 v Baden-Badnu, četrti dan pa je bil predviden za obiske tovarn in centra za jedrske raziskave v Karlsruheu.

Ob sodelovanju znanih strokovnjakov papirne industrije in ustanov, ki se ukvarjajo s to stroko, so udeleženci spoznali veliko novosti iz teorije stroke, prav tako pa videli tudi nove naprave, kot pomožna sredstva pri izdelavi in kontroli izdelkov.

Ker je bilo posvetovanje zelo obsežno, navajamo le nekaj kratkih izvlečkov iz predavanj, ki naj bi zanimala strokovne in poklicne sodelavce:

A — E. Poppel, I. Bicu: Praktične in teoretične izkušnje pri proizvodnji papirjev, odpornih v mokrem, ob uporabi Epipolyam. n-polyamidnih smol

Uporaba Epi-polyamin-polyamidnih smol ima v proizvodnji papirja vpliv na:

elektrokinetično obnašanje celuloze,

retenzijo polnil,

učinek klejenja papirja, staranje papirja.

Elektrokinetično obnašanje celuloze v prisotnosti umetnih smol je bilo določeno z merjenjem Zeta potenciala in površinske prevodnosti celuloze in to na nemleti beljeni in v Jokro mlinu 35 minut dolgo mleti celulozi, enkrat brez dodatka kleja in drugič ob dodatku EPP smole v količini do 10% na abs. suha vlakna v kisli in nevtralnici sredini. Pri tem je bila prikazana odvisnost ZP celuloze ob dodatku EPP smole, stopnje mletja, prisotnosti kleja, alu-sulfata itd. Vpliv EPP smole na retenzijo polnil je bil merjen pri dodatku kaolina, Ca CO₃ in TiO₂ v količini 5, 10 in 20% na abs. suha vlakna in ob dodatku različnih količin EPP smole. Pri TiO₂ so bili doseženi najboljši rezultati pri uporabi sulfatne celuloze in dodatku 0,15 — 1,0% EPP smole, vendar je učinek odvisen od stopnje mletja, količine kleja in alu. sulfata. Podobni rezultati so bili doseženi tudi ob uporabi kaolina in Ca CO₃.

Vpliv dodatka EPP smole na klejenost papirja je znan. Z dodatkom 1% EPP smole dobijo celulozna vlakna pozitiven elektrokinetičen potencial, kar olajša povezavo s hidrofobnimi sredstvi. Tako je bila dosežena 72% stopnja klejenosti ob dodatku 3% kolofonije in 1% EPP smole brez dodatka alu-sulfata. Pri dodatku 1% EPP smole in samo 1% alu-sulfata dosežemo polno klejenost praktično v nevtralnem območju (pH 6,5), ki je enaka stopnji klejenosti, ki jo dosežemo pri klasičnem klejenju. Dodatek EPP smole zavira prav tako staranje papirja. Za merjenje sprememb na vlaknih, zlasti bakrovega števila, je bilo ugotovljeno, da dodana smola prevzame termično in ionizacijsko energijo sredstva, katerega učinka je bil papir izpostavljen in na ta način zaščiti vlakna.

B — W. Brecht, G. Müller-Nederer: Samodejno merjenje absolutne gostote snovi v suspenziji

Uravnavanje gostote suspenzije je v industriji papirja in vlaknin postopek, ki je za to industrijo tipičen in nepogrešljiv. Glede na to je bila v zadnjih 50 letih razvita cela vrsta regulatorjev gostote, ki jih industrija tudi praktično uporablja. Vsi ti pa ne dobivajo impulza naravnost od gostote, ampak od drugih indirektnih količin, kot so npr. trenje, določene optične lastnosti suspenzije itd., ki pa so z gostoto le posredno povezane. Impulzi, ki jih na ta način dobimo, so odvisni od vrste dejavnikov, kot npr. vrste snovi, količine polnil, stopnje

mletja, temperature itd. Zlasti odpovejo ti postopki pri uravnavanju gostote pod 0,6%.

Aparat, ki ga predlagajo avtorji za določanje gostote, sestoji iz odjemalnika vzorca, ozkega, 25 cm širokega sita, na katerem pride odvodnjavanje odvzetega vzorca ter sušilne in tehtalne naprave. Naprava deluje samodejno in je v stanju prenašati rezultate na ustrezen regulator.

C — G. Jayme, g. Traser: Spektrometrične preiskave premazanih papirjev s pomočjo infra rdečih žarkov ter ATR in FMIR tehnike

Z uvedbo refleksijskih merilnih postopkov z IR žarki so se odprle nove možnosti uporabe te metode pri analizi papirja. Tako je mogoče po ATR metodi določiti v premazu, zlasti na papirju, ki sestoji iz kaolina in kazeina, količino kazeina do 2,5%. Izboljšave enkratne ATR tehnike obstajajo v tem, da je možno s spremembo oblike kristala doseči večje število reflektov. Tako je mogoče dobiti danes na trgu kristale z 1, 3, 15 in 25-kratno, v posameznih primerih celo 100-kratno refleksijo. V predavanju sta podala avtorja rezultate primerjalnih analiz premazanih papirjev s pomočjo ATR in FMIR tehnike. Postopek večkratne refleksije (FMIR-tehnika) omogoča hitro in enostavno določitev večjega števila komponent v premazu. Tako je mogoče določiti štiri sestavine premazne disperzije za papir na osnovi različne oblike spektra. Prikazani so bili rezultati, iz katerih je mogoče odčitati prisotnost kaolina in kazeina kot tudi sintetičnih vezil na bazi polyrol-butadiena in butadien-metylmetakrila.

D — Birkeland: Novosti iz proizvodnje in preiskave lesovine

Nad dve leti je v preiskavi Bayerjev dvoploščni refiner Nr. 400. Uporablja se ga predvsem za pridobivanje lesovine in lesnega sekanca kot tudi za mletje refinernih snovi iz brusilnice ter za izboljšanje kakovosti lesovine. Ta stroj, moči 2 x 200 KM, daje zelo čisto in na trskah revno lesovino, ki je kakovostno boljša, kot jo najdemo danes v industriji. Gostota, pri kateri poteka razvlaknjevanje, se giblje med 10 in 30%, vendar se ta lahko poveča brez težav celo na 45%. Spodnja meja je med 4–5%. Poskusj so bili vodeni pri spreminjanju naslednjih dejavnikov: gostota, temperatura, vlaga lesa, obremenitev in porazdelitev energije na več stopenj. Tako je bilo ugotovljeno, da ima visoka temperatura snovi, kot tudi vode, v 1. stopnji velik vpliv na kakovost izdelka.

Izvedeni so bili praktični poskusi prebiranja s pomočjo Cowan prebiralnikov v I. in II. ter naknadnj prebiralnji stopnji. Pri tem je bilo ugotovljeno, da je lesovina na strani dodajanja brizgalne vode mnogo finejša in revnejša na trskah, kot pa na strani vstopa v prebiralnik, in to kljub normalni obremenitvi (5400 l/min) in pri 25% dodatku brizgalne vode. Prebiralna sita so imela premer luknjic od 1,05 do 1,65 mm.

Tako prebrano lesovino so nadalje prebirali v napravi s hidrosikloni, zmogljivosti 100–800 litrov v minuti. V tako prebrani lesovini so bile določene posamezne frakcije, vsebina trsk in sposobnost odvodnjavanja. Za določitev trsk je bil uporabljen PFI-Mini-Shive aparat, pri katerem poteka določitev s pomočjo frakcioniranja na okroglih regah širine 0,080 mm.

PFI ploščni refiner daje tudi zelo dobre rezultate pri razvlaknjevanju rafinerne snovi v brusilnici.

E — H. Liebmann: Uvajanje industrijskih odpadnih vod v reke in njihov učinek

V nasprotju od sestave odpadnih voda se spreminja biokemična slika reke v odvisnosti od toka, obremenitve pred dotokom odpadne vode in geologije tal, po katerih teče. Glede na to je potrebno že pri načrtovanju čistilne naprave izvesti biokemično preiskavo vode. V biološkem delu čistilne naprave in v reki prisotni mikroorganizmi se lahko prilagodijo snovem, ki se nahajajo v odpadni vodi. Prilagoditev vodnih bakterij na gotove strupe je v aerobri fazi večja kot v anaerobni. Pri določitvi kakovosti tekoče vode je potrebno upoštevati vse biokemične poteke. Glede na to je bil izdelan poskusno kakovostni nomogram, ki vsebuje naslednje podatke:

1. Vsebina kisika in nasičenost s kisikom
2. Poraba kisika po 48 urah v odstotkih na začetno vsebino kisika pri 20°C
3. Poraba kisika v 48 urah v mg/l
4. Biokemična poraba kisika po 5 dnevih v mg/l
5. Toksično zaviranje samočiščenja
6. Biokemični kakovostni indeksi

Osnova nomograma je tabela, ki porazdeljuje vode pri 20°C v 4 kakovostne razrede. Za druge temperature je izdelana posebna štiribarvna tabela, ki ocenjuje kakovost vode na podlagi vsebine kisika pri temp. 1 do 30°C. Priporočljivo je izdelati takšne nomograme tudi za reke nad in pod tovarno ter dobiti iz njih zaključke za način čiščenja odpadnih voda.

F — O. Schnitzer: Uporaba tehnike mrežnega planiranja pri predelavi obstoječega papirnega stroja

Avtor je poročal o uporabi mrežnega planiranja pri predelavi papirnega stroja za ilustracijski papir s širino sita 5 m. Načrt je bil izdelan po MPM postopku in je služil predvsem za zbiranje izkušenj dela po tej tehniki. Izkazalo se je, da prinaša uporaba urejenega planiranja znatne prednosti. Predvsem prisilj k pravočasni temeljiti pripravi projekta, odkriva ozka grla in omogoča izdelavo terminskih načrtov. Pri predelavi predmetnega papirnega stroja ni mogel v pogledu terminov mrežni načrt odigrati polne vloge, ker je šlo tu le za predelavo in ne za novogradnjo. Pri novogradnji pride mrežno načrtovanje bolj do učinka kot pa pri rekonstrukcijah.

G — W. R. Saxton: Izdelava finih papirjev iz sulfatne celuloze listavcev

Sulfatna celuloza listavcev se uporablja v International Paper Company praktično pri vseh vrstah papirjev in kartonov in zlasti še pri izdelavi brezlesnih pisalnih in tiskovnih papirjev. Prav uporaba te celuloze omogoča izdelavo papirjev, katerih proizvodnja si brez teh vrst vlaken vodnje ni mogoče zamisliti. Večja uporaba celuloze listavcev se tudi ujema s strukturo lesne mase v ZDA.

Uporaba sulfatne celuloze listavcev v nekaterih tovarnah koncentra znaša za posamezne vrste papirjev tudi do 100%, in to pri delovnih brzinah do 500 metrov na minuto. V nekaj tovarnih, ki izdeluje papir za brezkončne formularje in EDV papir, znaša vnos celuloze listavcev 80% in iglavcev 20%. Obe vrsti celuloze se ločeno kuhata in tudi ločeno meljeta. Delovna brzina papirne stroja znaša 600 m/min.

V predprostorih kongresne dvorane je bila organizirana razstava različnih merilnih in kontrolnih instrumentov, kot npr.: Poskusni aparatj za merjenje izkupovalne odpornosti in potiskanje papirja, aparat FOGRA za merjenje gladkosti papirja, aparat za merjenje odstopanja barvastih papirjev od predloga in še več drugih. Razstavljale so različne znane firme s celega sveta. Na razpolago je bila tudi literatura in prospekti.

ZAHVALA

VEVCE, — Ob nenadni smrti mojega sina se iskreno zahvaljujem vsem svojim sodelavcem, ki so mi v težkih dneh nudili materialno pomoč in tolažbo.

Jože Moškrič

KADROVSKA SLUŽBA POROČA

Papirnica Vevče

JUNIJ IN JULIJ 1969

Prišli v juniju:

Luiza Radizlovič, pomočnica kuharice v počitniškem domu
 Marija Povše, pomočnica kuharice v počitniškem domu
 Leon Kurent — iz JLA, ključavničar VI.
 Lado Cebular — iz JLA II, pomočnik PS
 Jože Vidmar, pripravnik — strojni tehnik

Odšli v juniju:

Zlata Bobnar, upokojena
 Jože-Adolf Kuhar, lastna odpoved
 Asim Grošič, samovoljno zapustil delo
 Alojz Strnad, lastna odpoved
 Terezija Janežič, umrla
 Slavko Skrijanc, odšel v JLA

Prišli v juliju:

Andrej Mikelj, dipl. inž., pripravnik — inž. kemije
 Stane Subelj, II. pomočnik PS
 Alojz Kranjc, II. pomočnik PS
 Anton Zalar, snemalec lesovine
 Marko Ivanuš, konstruktor III.
 Slavko Dukarič, II. pomočnik PS
 Karel Artič, II. pomočnik PS
 Jože Bitene, II. pomočnik PS

Odšli v juliju:

Franc Vide, dipl. inž., lastna odpoved

Mirko Končar, lastna odpoved
 Anton Bončar, odšel v JLA
 Ivan Pajk, lastna odpoved

Poročili so se:

Bojan Hribar z Mileno Tavčar
 Derd Nač s Kristino Dolinar
 Anton Perko z Marijo Potočnik
 Cestitamo!

Rodili so se:

Francu Jemcu, hči Frančiška
 Borisu Goljaru, hči Azra
 Leopoldu in Tatjani Lokar, hči Metka
 Martinu Zajcu, sin Tomaž
 Mariji Avsec, sin
 Cestitamo!

Tovarna celuloze Medvode

V MESECU JUNIJU SE NI NIHCE ZAPOSLIL.

V MESECU JUNIJU SO ZAPUSTILI TOVARNO:

Franc Arčon, pleskar, upokojen
 Sulejman Dautović, II. pom. kuh. cel. — sporazumno
 Franc Bogataj, cestar — upokojen
 Franc Novine, II. pom. kurjača — upokojen
 Anton Gimpelj, razkladalec surovin — samovoljno
 Naši štipendisti Jože Dolinar, Janez Kalan, Andrej Kosec, Franc Praprotnik in Marijan Stanič so uspešno končali poklicno papirniško šolo.
 Cestitamo!

Knjižnica

V strokovni knjižnici so vam stalno na razpolago tudi naslednje važnejše domače in tuje strokovne revije:

Avtomatika — Ljubljana
 Bumažnaja promišlenost (rus.) Moskva
 Brennstoff-Wärme-Kraft (nem.) Düsseldorf
 Celuloza-Papir-Grafika (hrv.) Zagreb
 Delo in varnost (slov.) Ljubljana
 Direktor (srbohrv.) Beograd
 Elektrotehniški vestnik (slov.) Ljubljana
 Ekonomska revija (slov.) Ljubljana
 Gozdarski vestnik (slov.) Ljubljana
 Harward Business Review (angl.) Boston
 Jugoslovanska i inostrana dokumentacija zašтите na radu (srbohrv.) Niš
 Kronika (slov.) Ljubljana
 Kemija u industriji (srbohrv.) Zagreb

Majhna evidenca šolskih ekskurzij

VEVČE, JUNIJA — V načrtu šolskega pouka so tudi obiski tovarne. Učenci in dijaki si ogledajo čim več panog proizvodnje. Izdelavo papirja pri nas si je ogledalo od začetka leta do konca maja 34 ekskurzij z 20 do 150 udeleženci naenkrat, torej lahko računamo prek 2000 ljudi. Med obiskovalci je bilo 16 osnovnih šol, 15 strokovnih šol in 3 visoke šole.

Med obiskovalci smo skušali neopazno ujeti mnenje o tovarni, njeni organizaciji in zunanem izgledu. Najbolj laskava je bila izjava banjaluške poklicne papirniške šole, češ da se človek ob sprehodu skozi tovarno sprost, saj tovarna na zunaj izgleda kot park. Upajmo, da bo tudi ta pohvala še naprej spodbujala za to odgovorne ljudi.

RAZPIS

za vpis v poklicno papirniško šolo za odrasle

V šolskem letu 1969/70 bo v sklopu Solskega centra tiska in papirja in v organizaciji kadrovske službe podjetja ponovno prirejen pouk za poklicne papirničarje.

Pojasnila in pogoji

1. razred za odrasle bo na Vevčah,
2. pouk bo trikrat tedensko po 6 šolskih ur v učilnici (sejni sobi) podjetja,
3. pouk je popoldanski,
4. predavatelji so redni profesorji Solskega centra tiska in papirja in domači strokovni sodelavci,
5. kandidati za poklicno papirniško šolo morajo imeti dokončano osemletko, v izjemnih primerih tudi šest ali sedem razredov,
6. ob primernem številu prijaviteljev se bo pouk začel sredi septembra 1969.

Opomba: Ker je na delovnih mestih v proizvodnji papirja še vedno precej delavcev z neustrezno strokovno izobrazbo, kot jo predpisuje kategorizacija delovnih mest, priporočamo vpis vsem prizadetim v šolo, prav tako pa tudi tistim, ki si sicer želijo pridobiti poklic papirničarja.

Prijave za vpis in podrobnejše informacije dobite v Izobraževalnem centru podjetja.

Kadrovska služba

Pogojni razpis

Razpisujemo vpis v tečaj:

a) Konverzacija nemškega jezika

b) Začetniški tečaj angleškega jezika

Tečaji bodo potekali v tovarni. Način poučevanja je avdio-visualni. Pouk bo 2-krat tedensko po tri šolske ure z začetkom meseca oktobra.

Tečajev ne bo, če bi se za začetniški tečaj angleškega jezika prijavilo manj kot 20, za konverzacijo nemškega jezika pa manj kot 12 kandidatov.

Prijave sprejema izobraževalni center do 31. avgusta 1969. Priporočamo, da se k pouku prijavijo le tisti, ki nameravajo resno sodelovati.

Kadrovska služba

Cvetki v spomin

Že leta 1963 in 1964 smo jo srečevali v raznih oddelkih uprave in v proizvodnih oddelkih. Takrat je bila kot mlada deklica, slušateljica Višje komercialne šole v Mariboru, pri nas na zaključni praksi in tudi za diplomsko nalogo je posnela administracijo v podjetju. Novembra 1965 pa je nastopila službo v komercialnem sektorju kot organizacijsko-analitični tajnik.

Poročena komaj eno leto, je delila svoje sile med domom z družino in delom v tovarni.

Zadovoljna z njenim delom, njeno osebnostjo in njenim ravnanjem, toliko bolj občutimo bridko izgubo. Ni še izpolnila 25 let, ko je že postalo življenje zanjo pretežko. Resnica, da je ni več med nami, je za vse njene sodelavce trpka.

Blag spomin na njeno bit in globoko sočustvovanje z njenimi hčerkami in bližnjimi bosta ostala dolgo med nami.

Planinska kočica na Veliki planini je bila v juliju zasedena

VEVČE, JULIJ, AVGUST — Za letovanje v hribih je bilo med člani kolektiva in drugimi, posebno meseca julija, veliko zanimanje. Po podatkih odbora Planiskega društva Papirnica Vevče je bilo v koči navedenega meseca kar 169 nočitev. Precej ljudi je preživelo krajši dopust od 4 do 10 dni, drugi pa so ob krajših izletih po okoliških vrhah prespali v koči po eno ali dve noči.

Ko smo se pri obiskovalcih pozanimali za počutje v koči, so vsi pohvalili prijeten dom, okolico in lepoto planinske narave. Težave so bile le z vodo, ker vroči julijski dnevi brez dežja niso napolnili rezervoarjev, ki so za to pripravljene. Šele proti koncu meseca je tudi ta neprijetnost minila. Tako bo kočica nudila počitničarjem in izletnikom varno zavetje do prvih snegov, ko bodo prišli na vrsto spet smučarji.

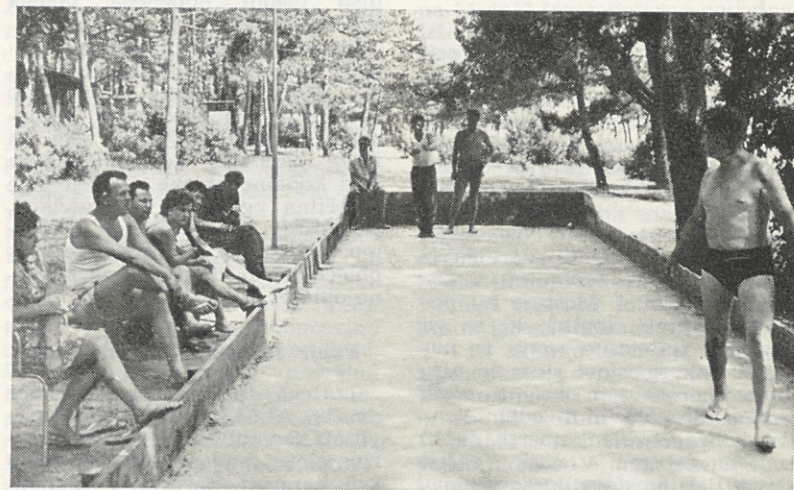
S. R.

Razpis

Po sklepu seje upravnega odbora z dne 10. aprila 1969 razpisujemo:

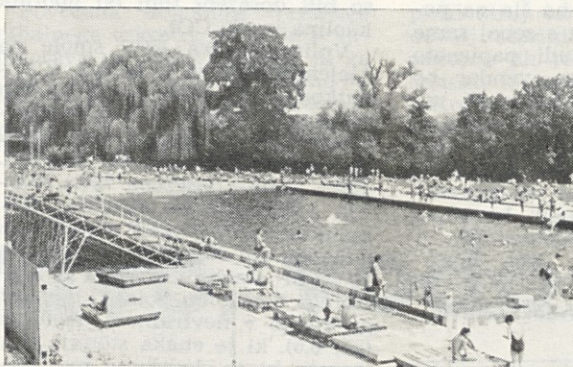
15 štipendij za poklicno papirniško šolo

Pogoji: Najmanj z dobrim uspehom končana osemletka
 Starost pod 17 let
 Stanovanje na območju mesta Ljubljane
 Za papirniški poklic ustrezno zdravstveno stanje.
 Solanje traja tri leta z deljenim teoretičnim in praktičnim poukom pri Solskem centru tiska in papirja v Ljubljani — oddelku za papir. Po uspešno končanem šolanju bo podjetje zaposlilo papirničarje na ustreznih delovnih mestih v proizvodnji papirja. Kandidati naj pismene prijave s potrebnimi dokazili oddajo do 30. avgusta 1969 v kadrovskem oddelku Združenih papirnic Ljubljana — VEVČE.

»Največje« zabavišče počitniškega doma v Novigradu — balinišče — je zlasti ob večerih vedno zasedeno

Ob vročih julijskih dneh smo se zatekli v bazen

V velikem bazenu zaplavajo starejši

V malem pa: »Mamica pogledj, kako znam!«

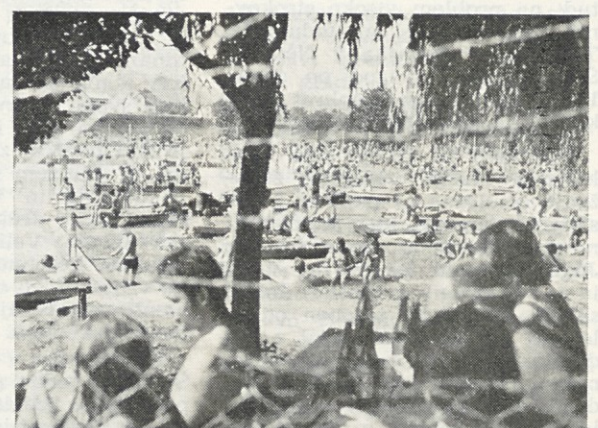
Ob robu bazena tudi malo igre z žogo

Pripravimo si pijačo!

Zge na ohlajeno površino

Malo osvežilne pijače ob bifeju poteši najhujšo žejo